# JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER

10 päivänä helmikuuta 2009 [1]

## Sisällys

I Johdanto . . . . . I - 11710

II Asiaa koskevat yhteisön oikeussäännöt . . . . . I - 11711

A Primäärioikeus . . . . . I - 11711

1. Tulliliitto . . . . . I - 11711

2. Yhteisöjen omat varat . . . . . I - 11711

3. Rooman sopimuksen täsmälliset poikkeukset . . . . . I - 11712

4. Jäsenvaltioiden ennen jäseneksi liittymistään tekemät sopimukset . . . . . I - 11713

B Johdettu oikeus . . . . . I - 11713

1. Yhteisön tullikoodeksi . . . . . I - 11713

2. Neuvoston päätös 94/728/EY . . . . . I - 11714

3. Asetukset N:o 1552/1989 ja N:o 1150/2000 . . . . . I - 11715

4. Asetus N:o 150/2003 . . . . . I - 11716

III Komission kanta, edeltävä hallinnollinen menettely ja oikeudenkäyntimenettelyt yhteisöjen tuomioistuimessa . . . . . I - 11718

IV Oikeudenkäyntiväitteiden arviointi . . . . . I - 11719

A Asia C-372/05 (komissio vastaan Saksa) . . . . . I - 11720

1. EY 226 artiklan soveltumattomuus . . . . . I - 11720

1 – Alkuperäinen kieli: espanja.

2. Valtion keskeiset turvallisuusedut ja jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan näytön puuttuminen . . . . . I - 11722

3. Saksan oikeus olla antamatta tietoa . . . . . I - 11723

B Asia C-387/05 (komissio vastaan Italia) . . . . . I - 11723

C Asia C-409/05 (komissio vastaan Kreikka) . . . . . I - 11724

V Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen tutkiminen . . . . . I - 11725

A Yhteisöjen omat varat . . . . . I - 11725

B Erityisesti tuontitullit . . . . . I - 11727

C Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevat objektiiviset seikat . . . . . I - 11728

VI Jäsenvaltioiden muut väitteet . . . . . I - 11731

A EY 296 artikla ja kansallinen turvallisuus . . . . . I - 11732

1. Soveltamisala . . . . . I - 11732

2. EY 296 artiklan vaatimukset ja sitä koskeva laillisuusvalvonta yhteisöjen tuomioistuimessa . . . . . I - 11733

3. Todistustaakka . . . . . I - 11736

4. Epäasianmukainen määräykseen vetoaminen . . . . . I - 11738

a) Taloudellinen perustelu . . . . . I - 11738

b) Salassapito ja tullausmenettely . . . . . I - 11739

c) Johtopäätös . . . . . I - 11743

5. Artiklan edelleen soveltaminen . . . . . I - 11744

B EY 307 artikla . . . . . I - 11746

C Perusteltu luottamus . . . . . I - 11747

VII Oikeudenkäyntikulut . . . . . I - 11750

VIII Ratkaisuehdotus . . . . . I - 11751

## I Johdanto

1. Näissä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevissa kanteissaan komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Suomen tasavalta (asia C-284/05), Ruotsin kuningaskunta (asia C-294/05), Saksan liittotasavalta (asia C-372/05), Italian tasavalta (asiat C-387/05 ja C-239/06), Helleenien tasavalta (asia C-409/05) ja Tanskan kuningaskunta (asia C-461/05) eivät ole noudattaneet EY 26 artiklan, yhteisön tullikoodeksin [2] 20 artiklan sekä asetusten N:o 1552/89 [3] ja 1150/2000 [4] 2, 9, 10 ja 11 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska ne ovat kieltäytyneet asettamasta yhteisöjen käyttöön puolustustarvikkeiden ja kaksikäyttötuotteiden tuontitulleja vastaavia omia varoja korkoineen. [5]

2. Kansalaisten ja periaatteiden yhteisössä, jossa ei ole taloudellisia esteitä, sisärajoja eikä vastavuoroisen tunnustamisen rajoituksia, on kummallista kuulla käsittämättömiä väitteitä, joiden mukaan aseiden tuonnissa tullausmenettely heikentää jonkin jäsenvaltion kansallisen turvallisuuden perusteita, ja evätä viralliste salaisuuksien suojaamisen varjolla merkityksellisiä tietoja, minkä seurauksena Euroopan unionin tulevaisuudesta tulee täysin ennakoimatonta.

3. Tulliliiton toimintaan kohdistuvien epäilysten vuoksi on tulkittava, onko tiettyjen liiketoimien salassapito turvattu tai aiheutuuko mahdollisesti epäsymmetrisyyksiä yhteisöjen rahoituksessa käytettävien omien varojen keräämisessä; lisäksi on pohdittava eurooppalaisen järjestelmän ensisijaisuutta ja riippumattomuutta koskevia käsitteitä, ja yhteisöjen tuomioistuin on näin saatettu tilanteeseen, jossa on tarpeen hahmotella rajat EY 296 artiklalle, jossa heijastuu ajatus toisinaan väärin ymmärretystä valtioiden suvereenisuudesta.

4. Haaveet harmonisesta maailmasta, [6] jossa ei tarvitse varustautua asein, ovat ajan myötä haihtuneet hyötynäkökohtien, [7] taloudellisten intressien tai muiden eri syiden vuoksi.

2 – Yhteisön tullikoodeksi on hiljattain korvattu 23.4.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 450/2008, jossa vahvistetaan ns. uudistettu tullikoodeksi (EUVL L 145, s. 1), mutta tässä on ajallisen soveltamisalan vuoksi sovellettava yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1).

3 – Yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 88/376/ETY, Euratom soveltamisesta 29.5.1989 annettu neuvoston asetus (ETY, Euratom) N:o 1552/89 (EYVL L 155, s. 1).

4 – Yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 94/728/EY, Euratom soveltamisesta 22.5.2000 annettu neuvoston asetus (ETY, Euratom) N:o 1150/2000 (EYVL L 130, s. 1).

5 – Kaikki jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevat kanteet liittyvät puolustustarvikkeiden tuontiin, lukuun ottamatta Italiaa vastaan asiassa C-387/05 nostettua kannetta, jossa myönnetään siviili- ja sotilaskäyttö, ja lukuun ottamatta Ruotsia vastaan nostettua kannetta (asia C-294/05), jossa komissio arvostelee sekä sotilasvälineiden ja -varusteiden että kaksikäyttötuotteiden tuontia.

6 – Kahdessa esimerkissä tästä haavekuvasta, Friedrich Schillerin ”An die Freudessa” (Oodi ilolle), jonka musiikin Beethoven sävelsi yhdeksänteen sinfoniaansa, d-molli, opus 125, ja John Lennonin legendaarisessa laulussa ”Imagine” unelmoidaan ihmiskunnasta, jossa kaikki pitävät yhdessä kiinni näistä tavoitteista.

7 – Olen eri mieltä periaatteesta si vis pacem para bellum (jos tahdot rauhaa, valmistaudu sotaan), vaikka se onkin pyritty pelastamaan pilailun keinoin, kuten ihailemani Cervantes tekee Don Quijoten sanoin: ”poistakaa luotani sellaiset, jotka pitävät [lain] kirjainta etusijalla aseisiin nähden, sillä he eivät tiedä mitä puhuvat, olivatpa he keitä hyvänsä – – sillä [aseiden] tarkoituksena ja tavoitteena on rauha, ja rauha on parasta, mitä ihmiset voivat tässä elämässä toivoa”. *Don Quijote de La Mancha*, ensimmäinen osa, Martín de Riquer, RBA editores, Barcelona, 1994, luku XXXVII, s. 474 ja 475.

5. Omantunnonkysymyksiin puuttumatta toivoisin, että tämä ratkaisuehdotus [8] saisi yhteisöjen tuomioistuimen pohtimaan avoimuuteen kohdistuvia varauksia integraation, yhteistyön ja rauhan Euroopassa, jossa kammoksutaan epäluottamuksen tyranniaa, kuten eräs kirjailija antoi ymmärtää 1700-luvulla. [9]

## II Asiaa koskevat yhteisön oikeussäännöt

### A *Primäärioikeus*

#### 1. Tulliliitto

6. Tavaroiden vapaata liikkuvuutta on kehitetty voimaperäisesti tulliliitossa, joka käsittää EY 23 artiklan mukaisesti ”kaiken tavaroiden kaupan” ja merkitsee, että ”vienti- ja tuontitullit sekä kaikki vaikutukseltaan vastaavat maksut ovat kiellettyjä jäsenvaltioiden välillä ja että toteutetaan yhteinen tullitariffi suhteessa kolmansiin maihin”. Tämän yhteisen tullitariffin tullit vahvistaa EY 26 artiklan määräyksen nojalla neuvosto ”määräenemmistöllä komission ehdotuksesta”.

#### 2. Yhteisöjen omat varat

7. EY 269 artiklan mukaan talousarvio rahoitetaan kokonaisuudessaan yhteisön omin varoin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita tuloja, ja sen toisen kohdan mukaan neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan yhteisön omia varoja koskevasta järjestelmästä säännökset, ”joiden hyväksymistä se suosittaa jäsenvaltioille jäsenvaltioiden valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti”.

8 – Sisällytän yhteen ainoaan asiakirjaan nämä seitsemän ratkaisuehdotusta, jotka olisi julkaistu eri ajankohtina, jos komission nostamista jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevista seitsemästä kanteesta pidettyjä istuntoja ei olisi tiivistetty yhteen ainoaan päivään.

9 – Beccaria, C., *Dei delitti e delle pene*, Alianza Editorial, 1998, Madrid, luku XV, jonka mukaan salailu on tyrannian vahvin kilpi, s. 82.

3. Rooman sopimuksen täsmälliset poikkeukset

8. EY 296 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Tämän sopimuksen määräykset eivät estä soveltamasta seuraavia sääntöjä:

a) mikään jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo keskeisten turvallisuusetujensa vastaiseksi;

b) jokainen jäsenvaltio voi toteuttaa toimenpiteet, jotka se katsoo tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusetujensa turvaamiseksi ja jotka liittyvät aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan; nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan saa heikentää sellaisten tuotteiden kilpailun edellytyksiä yhteismarkkinoilla, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön.

2. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta muuttaa luetteloa, jonka se on vahvistanut 15 päivänä huhtikuuta 1958 tuotteista, joihin sovelletaan 1 kohdan b alakohtaa.”

9. EY 298 artiklassa täsmennetään seuraavaa:

”Jos 296 tai 297 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa toteutetut toimenpiteet vääristävät kilpailun edellytyksiä yhteismarkkinoilla, komissio tutkii yhdessä sen valtion kanssa, jota asia koskee, miten kyseiset toimenpiteet voidaan mukauttaa tämän sopimuksen määräyksiin.

Poiketen 226 ja 227 artiklassa määrätystä menettelystä komissio tai jäsenvaltio voi, jos se katsoo, että jokin jäsenvaltio käyttää väärin 296 tai 297 artiklassa tarkoitettuja valtuuksia, saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi. Yhteisön tuomioistuin ratkaisee asian yleisön läsnä olematta.”

4. Jäsenvaltioiden ennen jäseneksi liittymistään tekemät sopimukset

10. EY 307 artikla kuuluu seuraavasti:

”Tämän sopimuksen määräykset eivät vaikuta sellaisiin oikeuksiin tai velvollisuuksiin, jotka johtuvat yhden tai useamman jäsenvaltion yhden tai useamman kolmannen maan kanssa ennen 1 päivää tammikuuta 1958 tai, kun on kyse jäseneksi liittyneestä valtiosta, ennen liittymispäivää tekemästä sopimuksesta.

Siltä osin kuin tällaiset sopimukset eivät ole sopusoinnussa tämän sopimuksen kanssa, asianomaiset jäsenvaltiot käyttävät kaikkia aiheellisia keinoja todettujen ristiriitojen poistamiseksi. Tällöin jäsenvaltiot tarvittaessa avustavat toisiaan ja tapauksissa, joissa se on aiheellista, vahvistavat yhteisen kannan.

Soveltaessaan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuja sopimuksia jäsenvaltiot ottavat huomioon sen, että ne edut, jotka kukin jäsenvaltio on tässä sopimuksessa myöntänyt, ovat erottamaton osa yhteisön toteuttamista ja liittyvät sen vuoksi kiinteästi yhteisten toimielinten perustamiseen ja niille annettuun toimivaltaan sekä siihen, että kaikki jäsenvaltiot myöntävät samat edut.”

B *Johdettu oikeus*

1. Yhteisön tullikoodeksi

11. Asetuksen N:o 2931/92 20 artiklan 1 kohdassa säädetään perusperiaatteena, että ”tullien, jotka lain mukaan kannetaan tullivelan syntyessä, on perustuttava Euroopan yhteisöjen tullitariffiin”, ja sen 3 kohdan mukaan tämä tullitariffi käsittää sikäli kuin tämän asian kannalta on merkityksellistä:

”_ _

a) yhdistetyn tavaranimikkeistön;

b) muun nimikkeistön, joka kokonaan tai osittain perustuu yhdistettyyn nimikkeistöön taikka jossa siihen on mahdollisesti

lisätty alajakoja ja joka on vahvistettu yhteisön erityissäännöksillä tavaroiden kauppaa koskevien tariffitoimenpiteiden soveltamiseksi;

c) yhdistetyssä nimikkeistössä tarkoitettuihin tavaroihin tavallisesti sovellettavat maksut ja muut veloitusperusteet kannettaessa:

– tulleja

– –

d) yhteisön tiettyjen maiden tai maiden ryhmien kanssa tekemiin tullietuuskohteluun oikeuttaviin sopimuksiin sisältyvät tullietuustoimenpiteet;

e) yhteisön yksipuoliset tiettyjä maita, maiden ryhmiä tai alueita koskevat tullietuustoimenpiteet;

f) yksipuoliset suspensiotoimenpiteet, jotka koskevat alennuksen tai vapautuksen myöntämistä tiettyihin tavaroihin sovellettavista tuontitulleista;

g) muut tariffitoimenpiteet, joista säädetään muussa yhteisön lainsäädännössä.”

12. Tileihin kirjaamisesta säädetään tullikoodeksin 217 artiklassa, jonka mukaan ”tulliviranomaisten on laskettava jokainen tullivelasta johtuva tuonti- tai vientitullien määrä – – heti, kun niillä on käytettävissään tarvittavat tiedot, ja kirjattava nämä määrät tilikirjoihin tai muulle vastaavalle tietovälineelle – –.”

2. Neuvoston päätös 94/728/EY [10]

13. Tällä päätöksellä kumotaan 1.1.1995 alkaen päätös 88/376/ETY, Euratom, [11] ja sen 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa todetaan, että yhteisöjen talousarvioon otettavia omia varoja ovat tulot, jotka kertyvät ”yhteisestä tullitariffista ja muista tulleista kertyvistä maksuista, jotka yhteisöjen toimielimet ovat

10 – Euroopan yhteisöjen omista varoista 31.10.1994 tehty neuvoston päätös 94/728/EY, Euratom (EYVL L 293, s. 9).

11 – Yhteisöjen omista varoista 24.6.1988 tehty neuvoston päätös 88/376/ETY, Euratom (EYVL L 185, s. 24).

vahvistaneet tai vahvistavat muiden kuin jäsenvaltioiden kanssa käytävälle kaupalle sekä Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden tullimaksuista".

### 3. Asetukset N:o 1552/1989 ja N:o 1150/2000

14. Asetuksella N:o 1150/2000 kumottiin asetus N:o 1552/1989, joka korvattiin ensin mainitulla asetuksella sen julkaisemisesta 31.5.2000 lukien. [12]

15. Asetuksen N:o 1150/2000 2 artiklan mukaan "tätä asetusta sovellettaessa" yhteisöille kuuluvaa maksua päätöksen 94/728 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetuista omista varoista pidetään todettuna, "kun tullilainsäädännössä säädetyt edellytykset maksun määrän merkitsemisestä kirjanpitoon ja sen tiedoksiannosta maksuvelvolliselle on täytetty".

12 – Tässä luvussa viitataan ainoastaan asetukseen N:o 1150/2000 sen 22 artiklan mukaisesti.

16. Sen 9 artiklan mukaan "kunkin jäsenvaltion on hyvitettävä omat varat – – tilille, joka on avattu tätä tarkoitusta varten komission nimissä kyseisen jäsenvaltion valtionvarainhallinnossa tai sen nimeämässä laitoksessa".

17. Asetuksen 10 artiklan 1 kohdassa säädetään tulouttamisen ajankohdasta ja todetaan, että sen on tapahduttava viimeistään "sitä kuukautta, jona maksu on – – todettu, seuraavan toisen kuukauden 19 päivää seuraavana ensimmäisenä työpäivänä".

18. Suoritusten viivästyksistä säädetään 11 artiklassa seuraavaa: "Asianomaisen jäsenvaltion on maksettava kaikista 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle tilille tehtävien tuloutusten viivästyksistä korkoa, jonka korkokanta on kyseisen jäsenvaltion rahamarkkinoilla eräpäivänä lyhyen aikavälin rahoitukseen sovellettava korkokanta kahdella pisteellä korotettuna. Korkokantaan lisätään 0,25 pistettä kutakin viivästyskuukautta kohden. Korotettua korkokantaa sovelletaan koko viivästyksen ajalta."

4. Asetus N:o 150/2003 [13]

19. Jäsenvaltioiden sotilassalaisuuksien suojaamiseksi tällä asetuksella otetaan käyttöön erityiset hallinnolliset menettelyt jäsenvaltioiden sotilaallisesta puolustuksesta vastaavien viranomaisten toimesta tai nimissä kolmansista maista tuotujen tiettyjen aseiden ja puolustustarvikkeiden tullisuspension myöntämiseksi. [14]

20. Asianmukaisena takuuna näiden edellytysten täyttymisestä pidetään ”sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antamaa selvitystä, jonka asevoimille aseet tai puolustustarvikkeet on tarkoitettu, – – ja sitä voitaisiin käyttää myös tullikoodeksissa vaadittuna tulliselvityksenä”. Tämä selvitys on annettava ”todistuksen muotoisena”, ja sen osalta on sallittava ”automaattisten tietojenkäsittelytekniikoiden käyttö”. [15]

13 – Tiettyjen aseiden ja puolustustarvikkeiden tuontitullien suspendoimisesta 21.1.2003 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 150/2003 (EYVL L 25, s. 1).

14 – Asetuksen N:o 150/2003 viides perustelukappale ja 1 artikla.

15 – Asetuksen N:o 150/2003 viides perustelukappale.

21. Asetuksen 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Liitteessä I lueteltujen tavaroiden maahantuontiin sovellettavat yhteisen tullitariffin mukaiset tullit suspendoidaan kokonaan, kun kyseiset tavarat tulevat Euroopan unionin jäsenvaltioiden asevoimien käyttöön tai niiden nimissä käytettäviksi yksin tai yhteistyössä muiden valtioiden kanssa jäsenvaltion alueellisen koskemattomuuden puolustamiseksi tai kansainvälisiin rauhanturva- tai -tukitehtäviin osallistumiseksi tai muihin sotilastarkoituksiin, kuten Euroopan unionin kansalaisten suojelemiseen yhteiskunnallisilta tai sotilaallisilta levottomuuksilta.

2. Kyseiset tullit suspendoidaan kokonaan myös:

a) osilta, komponenteilta ja osakokoonpanoilta, jotka on tuotu maahan yhdistettäviksi tai asennettaviksi liitteiden I ja II luettelossa oleviin tavaroihin, tai niiden osilta, komponenteilta ja osakokoonpanoilta, tai osilta, komponenteilta ja osakokoonpanoilta, jotka on tuotu maahan kyseisten tavaroiden korjaamista, kunnossapitoa tai huoltoa varten;

b) tavaroilta, jotka on tuotu maahan liitteiden I ja II luettelossa olevia tavaroita koskevaa testaus- tai koulutustoimintaa varten.

3. Liitteessä I ja tämän artiklan 2 kohdassa määriteltyihin maahantuotuihin tavaroihin sovelletaan asetuksen (ETY) N:o 2913/92 21 ja 82 artiklassa ja sen täytäntöönpanosäädöksissä asetettuja loppukäyttöä koskevia edellytyksiä. Loppukäyttöä koskeva tullivalvonta päättyy kolmen vuoden kuluttua päivästä, jona tavarat luovutettiin vapaaseen liikkeeseen.

4. Liitteessä I lueteltujen tavaroiden käyttäminen koulutustarkoituksiin tai näiden tavaroiden tilapäinen käyttö yhteisön tullialueella asevoimien tai muiden joukkojen toimesta odottamattomasta onnettomuudesta tai luonnonkatastrofista johtuviin siviilitarkoituksiin ei ole 1 kohdassa määritellyn loppukäytön vastaista.”

todistus, jonka asevoimille tavarat on tarkoitettu. Tuontijäsenvaltion tulliviranomaisille on toimitettava liitteen III mukainen todistus yhdessä siinä mainittujen tavaroiden kanssa. Sillä voidaan korvata asetuksen (ETY) N:o 2913/92 59–76 artiklassa vaadittu tulli-ilmoitus.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, todistus ja maahantuodut tavarat voidaan sotilaallisista salassapitosyistä toimittaa tuontijäsenvaltion tätä varten nimeämille muille viranomaisille. Tällöin todistuksen antaneen toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä ennen kunkin vuoden tammikuun 31 ja heinäkuun 31 päivää kyseisiä maahantuotuja tavaroita koskeva yhteenveto saman jäsenvaltion tulliviranomaisille. Yhteenvedon on koskettava sen toimittamista välittömästi edeltävää kuuden kuukauden ajanjaksoa. Yhteenvedossa on mainittava todistusten lukumäärä ja myöntämispäivä sekä todistusten nojalla maahantuotujen hyödykkeiden tuontipäivä, kokonaisarvo ja bruttopaino.

22. Asetuksen 3 artikla kuuluu seuraavasti:

”1. Edellä 2 artiklan nojalla tullisuspension piiriin kuuluviksi esitettyjen tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovuttamista koskevaan hakemukseen on liitettävä sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antama

3. Todistuksen laatimiseen ja esittämiseen tulliviranomaisille tai muille tulliselvityksestä vastaaville viranomaisille voidaan käyttää

tietojenkäsittelytekniikkaa neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 292 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

4. Tätä artiklaa sovelletaan tarvittavin muutoksin liitteessä II lueteltuihin maahantuotuihin tavaroihin.”

23. Vaikka asetusta N:o 150/2003 sovelletaan 1.1.2003 lukien, se tuli voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistiin Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä, mikä tapahtui 30.1.2003. [16]

**III Komission kanta, edeltävä hallinnollinen menettely ja oikeudenkäyntimenettelyt yhteisöjen tuomioistuimessa**

24. Komissio ilmoittaa, että Suomi, Ruotsi, Saksa, Italia, Kreikka ja Tanska eivät ole suorittaneet aseiden tai kaksikäyttötuotteiden tuontia vastaavia tulleja asetuksen N:o 150/2003 antamista välittömästi edeltävänä ajanjaksona.

25. Näiden kanteiden taustalla oleva kiista juontaa juurensa 1970-luvulta. Komissio myöntää, että Italian tapauksessa [17] (asia C-239/06) sekä 10.9.1984 Saksan osalta ja 25.7.1985 Italian osalta (asia C-387/05) annetut perustellut lausunnot samoin kuin vuonna 1990 Kreikan osalta annettu perusteltu lausunto osoittavat näiden asioiden käsittelyn pitkittyneen. Muissa aikaisemmissa tapauksissa jäsenvaltioille on 20.12.2001 esitetty ensimmäiset huomautukset, [18] jotka eivät kuitenkaan johtaneet oikeudenkäyntimenettelyihin. Italiaa vastaan asiassa C-387/05 nostamansa kanteen osalta komissio muotoili huomautuksensa 31.1.2002 lähettämässään kirjeessä.

26. Komissio ilmaisi uudelleen epäilyksensä sen suhteen, oliko näistä suorituksista kieltäytyminen yhteisön oikeuden mukaista: [19] 31.10.2002 se aloitti menettelyn Italian tasavaltaa vastaan (asia C-387/05), 15.10.2003 Suomen tasavaltaa vastaan (asia C-284/05) ja viimein 17.10.2003 Ruotsin kuningaskuntaa

16 – Asetuksen 8 artikla.

17 – Kannekirjelmän 14 kohta.

18 – Suomen tapauksessa nostettiin myös jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva menettely nro 2001/2219, joka sittemmin poistettiin rekisteristä.

19 – Maksujen viivästysten vuoksi pääomaan on lisättävä viivästyskorot.

(asia C-294/05), Saksan liittotasavaltaa (asia C-372/05), Tanskan kuningaskuntaa (asia C-461/05), Helleenien tasavaltaa (asia C-409/05) ja toisen kerran Italian tasavaltaa (asia C-239/06) vastaan.

27. Koska komissio ei ollut tyytyväinen saamiinsa selityksiin, se toimitti 11.7.2003 perustellun lausunnon Italialle (asia C-387/05), 7.7.2004 Suomelle, 9.7.2004 Ruotsille ja Italialle (asia C-239/06) ja 18.10.2004 Saksalle (asia C-372/05), Tanskalle (asia C-461/05) ja Kreikalle (asia C-409/05).

28. Komissio nosti EY 226 artiklan toisen kohdan nojalla 15.7.2005 kanteen Suomen tasavaltaa vastaan (asia C-284/05), 20.7.2005 Ruotsin kuningaskuntaa vastaan (asia C-294/05), 7.10.2005 Saksan liittotasavaltaa vastaan (asia C-372/05), 24.10.2005 Italian tasavaltaa vastaan (asia C-387/05), 21.11.2005 Helleenien tasavaltaa vastaan (asia C-409/05), 23.12.2005 Tanskan kuningaskuntaa vastaan (asia C-461/05) ja 29.5.2006 uudelleen Italiaa vastaan (asia C-239/06), ja asianosaiset ovat vahvistaneet kantansa näissä menettelyissä.

29. Kaikissa menettelyissä on hyväksytty useita väliintulohakemuksia. [20]

30. Yleiskokouksen, joka pidettiin 7.10.2008, jälkeen istunnot asioissa pidettiin 25.11.2008, [21] jolloin asiat olivat valmiit ratkaisuehdotuksen antamista varten.

## IV Oikeudenkäyntiväitteiden arviointi

31. Oikeudenkäyntiväitteiden ymmärtämisen helpottamiseksi käsittelen niitä erikseen niissä kolmessa asiassa, joissa niitä on esitetty, niiden esittämisjärjestyksessä.

20 – Suomen tasavaltaa koskevassa asiassa (C-284/05) väliintulijoina ovat Ruotsi, Saksa, Italia, Kreikka, Tanska ja Portugali, Ruotsin kuningaskuntaa koskevassa asiassa (C-294/05) Saksa, Suomi ja Tanska, Saksan liittotasavaltaa koskevassa asiassa (C-372/05) Kreikka, Suomi ja Tanska, Italian tasavaltaa koskevassa asiassa (C-387/05) Kreikka, Tanska, Suomi ja Portugali, Helleenien tasavaltaa koskevassa asiassa (C-409/05) Italia, Suomi, Tanska ja Portugali; Tanskan kuningaskuntaa koskevassa asiassa (C-461/05) Kreikka, Portugali ja Suomi ja Italian tasavaltaa koskevassa toisessa asiassa (C- 239/06) Kreikka ja Suomi.

21 – Yhteinen istunto asioissa C-372/05, C-387/05, C-409/05, C-461/05 ja C-239/06, ja kaksi muuta, suljetuin ovin pidettyä istuntoa asioissa C-284/05 ja C-294/05.

A *Asia C-372/05 (komissio vastaan Saksa)*

32. Saksan hallituksen mielestä kyseisen kanteen tutkittavaksi ottamiselle on kolme estettä.

1. EY 226 artiklan soveltumattomuus

33. Saksan liittotasavallan mukaan komissio on tehnyt virheen menettelyä ja yhteisöjen tuomioistuimessa nostettavaa kannetta valitessaan, koska sen puolustus keskittyy olennaisesti EY 296 artiklan 1 kohdan soveltamiseen, minkä vuoksi asia olisi pitänyt käsitellä EY 298 artiklan toisen kohdan mukaisessa erityisessä menettelyssä. [22]

34. Tälle väitteelle ei ole perusteita. EY 298 artiklan eri kieliversioista ei voida päätellä, että komission olisi turvauduttava tähän erityiseen menettelyyn. Espanjankielisessä (”la Comisión o cualquier Estado miembro podrá recurrir directamente”), ranskankielisessä (”la Commission ou tout État membre peut saisir directement la Cour de Justice”), englanninkielisessä (”the Commission or any Member State may bring the matter directly before the Court of Justice”) tai saksankielisessä versiossa (”Verfahren kann die Kommission oder ein Mitgliedstaat den Gerichtshof unmittelbar anrufen”) ei ole ajatusta pakottavuudesta, sillä viittausta tällaiseen välittömään oikeussuojakeinoon on pidettävä pelkkänä mahdollisuutena. [23]

35. Saksan liittotasavalta jättää huomiotta sen, että sillä rajoituksella, että kantaja ei pysty lainkaan perustamaan kannettaan menettelysääntöihin, [24] jokaisen oikeudenkäynnin kohteen määrää kantaja, eikä se määräydy vastaajan väitteiden perusteella. Muussa tapauksessa oikeudenkäyntiväitteellä voitaisiin vääristää oikeusriitaa.

36. Vaikka oikeudenkäyntiä edeltäneessä kirjeenvaihdossa on helposti havaittavissa epäjohdonmukaisia näkemyksiä EY 296 artiklasta, on huomattava komission vaativan yksinomaan sen toteamista, että asiassa ei ole noudatettu EY 26 artiklaa ja joitakin asetuksia [25] sekä tiettyjä yhteisön päätöksiä, jotka ovat erillisiä EY 296 artiklasta, jota jäsenvaltio sen sijaan pitää yhtenä keskeisenä perustana väitteilleen.

22 – Saksan hallituksen runsas argumentointi, jolla se perustelee tätä oikeudenkäyntiväitettään vastineessaan, on ristiriidassa sen asiamiehen istunnossa osoittaman vaiteliaisuuden kanssa, mikä on osoitus tämän väitteen vähäisestä vakuuttavuudesta.

23 – Lenaerts, K., Arts, D. ja Maselis, I., *Procedural Law of the European Union*, toim. Robert Bray, Sweet & Maxwell, Lontoo, 2006, s. 141 ja 142, lähtevät tästä ajatuksesta tarkastellessaan EY 95 artiklan 9 kohdassa tarkoitettua erityistä menettelyä, eikä mielestäni ole mitään estettä ulottaa sitä koskemaan myös EY 298 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettua erityistä kannetta, johon viitataan kohdassa ”Relationship between Arts 226 and 227 of the EC Treaty and special procedures relating to the improper use of derogating provisions”. Nämä kirjoittajat toteavat seuraavaa: ”The opportunity afforded to the Commission by Art. 95 of the EC Treaty in order to bring a matter directly before the Court of Justice without incurring the delay of a pre-litigation procedure is intended to serve the Community interest of protecting in full the establishment of the internal market. However, this does not preclude the Commission from opting to bring procedings under Art. 226 of the EC Treaty in the interest of the defendant Member State.”

24 – Ordre public -sääntö estää vapaan harkintavallan tältä osin.

25 – Esimerkiksi yhteisön tullikoodeksia.

37. Näin ollen se, minkä kannetyypin kantaja on valinnut, ei riipu siitä, mitä vastaaja on esittänyt puolestaan puhuvina seikkoina.

38. EY 298 artiklan teleologinen piirre ja sen kahden kohdan systemaattinen tulkinta osoittavat oikeudenkäyntiväitteen perusteettomaksi, sillä komissio voisi ”saattaa asian suoraan yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi” tilanteessa, jossa EY 296 artiklaa on mahdollisesti käytetty väärin, aina kun ”kilpailun edellytyksiä yhteismarkkinoilla” on vääristetty.

39. Ehdottamani kannan mukaan [26] EY 298 artiklan toisessa kohdassa tarjottua mahdollisuutta ratkaista EY 296 ja EY 297 artiklasta kilpailuun ja talouteen mahdollisesti heijastuvat ongelmat on ehdottomasti rajoitettava. [27]

40. Tässä ei selvästikään ole kysymys vapaan kilpailun vääristämisestä, joten käsiteltävänä oleva tapaus ei koske tämän oikeussuojakeinon päämäärää.

41. Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva menettely kanteessa ei myöskään ole jäsenvaltiolle mitenkään epäedullinen, [28] sillä todellisuudessa jäsenvaltiolla on paremmat puolustautumismahdollisuudet oikeudenkäyntiä edeltävästä vaiheesta alkaen, joka puuttuu EY 298 artiklasta, jossa hahmotellaan mielestäni pikemminkin summaarinen menettely, sillä yhteisöjen tuomioistuimen valvonta rajoittuu siinä pelkkään toteamukseen markkinoiden ja liiketoimien säännönmukaisuudesta, jolloin kysymyksessä olevan valtion mahdollisuuksia reagoida vähennetään.

42. Asiassa komissio vastaan Espanja annetussa tuomiossa, [29] jossa oli kysymys siitä, että Espanja oli vapauttanut EY 296 artiklan nojalla puolustustarvikkeiden tuonnin arvonlisäverosta, yksikään osapuoli ei vedonnut EY 298 artiklaan välttääkseen asian aineellisen ratkaisun, eikä myöskään yhteisöjen tuomioistuin ottanut sitä viran puolesta huomioon. [30]

26 – Tätä kysymystä arvioidaan julkisasiamies Jacobsin asiassa C-120/94, komissio v. Kreikka, 6.4.1995 antaman ratkaisuehdotuksen 63–67 kohdassa; asia poistettiin rekisteristä yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 19.3.1996 antamalla määräyksellä (Kok., s. I-1513). Kanne, joka koski Helleenien tasavallan yksipuolisia toimenpiteitä, joilla pyrittiin komission mukaan estämään Thessalonikin sataman kautta tapahtuva, entisestä Jugoslavian tasavallasta Makedoniasta peräisin olevien, sieltä tuotavien tai sinne vietävien tavaroiden kauppa sekä sieltä peräisin olevien tai sieltä tuotavien tavaroiden tuonti Kreikkaan, on ainoa tähän mennessä EY 298 artiklassa (entinen EY 225 artikla) tarkoitetun poikkeuksellisen prosessuaalisen perusteen nojalla nostettu kanne.

27 – Díez-Hochleitner, J. ja Martínez Capdevila, C., *”Derecho de la Unión Europea”*, McGraw-Hill, Madrid, 2001, s. 419.

28 – Yhdyn tältä osin komission vastauskirjelmässään esittämiin ajatuksiin.

29 – Asia C-414/97, komissio v. Espanja, tuomio 16.9.1999 (Kok., s. I-5585).

30 – Viittauksella tähän merkitykseltään selvästi epäolennaiseen oikeustapaukseen en halua liioitella stare decisis et non quieta movere -periaatteen merkitystä vaan kiinnittää yhteisöjen tuomioistuimen huomion tähän seikkaan.

2. Valtion keskeiset turvallisuusedut ja jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan näytön puuttuminen

43. Saksan liittotasavalta väittää, että komissio ei voi puuttua sen keskeisten puolustusintressien määritelmään.

44. Mielestäni noudatetaan varovaisuutta, kun sen väitettä ei ymmärretä siten, että siinä kyseenalaistetaan yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta näin visaisen kysymyksen ratkaisemisessa, vaikka siinä vihjaillaankin tällaiseen vaikutukseen.

45. Oikeudenkäyntiväite, joka on hylättävä, alentaa epäasianmukaisesti riidan yhden aineellisen kysymyksen arvoltaan pelkäksi prosessuaaliseksi puolustukseksi.

46. Se, että nämä keskeiset edut saattavat olla esteenä komission toimivallalle ja siten yhteisön oikeuden mukaisten velvoitteiden noudattamiselle, liittyy asian aineelliseen ratkaisuun ja jakautuu useisiin kysymyksiin, kuten kysymykseen todistustaakasta tai vaikeaan kysymykseen siitä, milloin valtion vallankäyttöön ei voida puuttua. [31]

47. Sen sijaan valtioiden keskeisten puolustusintressien turvaaminen jää komission tarjoaman ”ruokalistan” ulkopuolelle; sen pääruoka sisältää yhteisön rahoitusvälineinä toimivien tullien kunnioittamisen, vaikka valtiot kuinka höystävät niitä EY 296 artiklan aineksilla.

48. Toisin sanoen tässä ei yritetä puuttua valtioiden kansalliseen turvallisuuteen [32] vaan soveltaa kyseistä määräystä ja kaikkia perustamissopimuksia yhdenmukaisesti, mistä huolehtiminen on komission ja yhteisöjen tuomioistuimen tehtävä.

49. Saksa arvostelee kantajaa siitä, ettei tämä ole konkretisoinut kirjelmissään, miltä osin perustamissopimusta on rikottu, mutta kannekirjelmän pelkkä lukeminen ja aikaisemmin käsitellyt oikeussäännöt osoittavat kysymyksessä olevat sekä primäärioikeuden määräykset että johdetun oikeuden säännökset, jotka liittyvät tulliliittoon ja Euroopan yhteisöjen omiin varoihin.

50. Näiden seikkojen puuttuminen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta ei missään tapauksessa suor-

31 – García de Enterría E., ”La lucha contra las inmunidades del poder en el derecho administrativo (poderes discrecionales, poderes de gobierno, poderes normativos)”, *Revista de Administración Pública*, nro 38, 1962, s. 159–208.

32 – House of Lords on lausunut asiassa Zamora vakuuttavasti seuraavaa ((The Zamora (1916), 2 appeal Cases, 77)): ”Kansallisesta turvallisuudesta vastaavien tahojen täytyy olla ainoita, joilla on toimivalta päättää, mitä turvallisuus vaatii. Olisi äärimmäisen epäasianmukaista esittää tämänlaatuisista asioista todisteita tuomioistuimissa tai käydä niistä julkista keskustelua.”

alta kädeltä takaisi kanteen tutkimatta jättämistä vaan johtaisi sen hylkäämiseen kaikkiin kysymyksessä oleviin tosiseikkoihin ja oikeudellisiin seikkoihin perustuvan arvioinnin perusteella.

3. Saksan oikeus olla antamatta tietoa

51. Tämän kolmannen tutkimatta jättämistä koskevan perusteen yhteys edelliseen perusteeseen on selvä, sillä jos vastaajana oleva valtio väittää komission sekaantuvan sen turvallisuuden arkaluonteisiin puoliin, sen hallituksen ei pitäisi joutua puolustautumaan tässä menettelyssä antamalla tältä osin selityksiä, vaikka se ei EY 296 artiklan 1 kohdan nojalla ole velvollinen niitä antamaan.

52. Tämä uskalias lähestymistapa menettää merkityksensä todettaessa, että jälleen kerran Saksa pyrkii kanteen tutkimatta jättämiseen käyttämiensä argumenttien vaikutuksesta.

53. Jäsenvaltio on vastuussa tiettyjen tietojen esille tuomisesta, ja sitä, onko se onnistunut vai epäonnistunut tekemisissään, on arvioitava asian aineellisen ratkaisun yhteydessä, mutta se ei ole peruste asian jättämiselle heti alkuun tutkimatta.

54. Komission perustelut, joiden mukaan jäsenvaltioiden on näytettävä täyttäneensä EY 296 artiklan soveltamisen edellytykset, eivät merkitse sitä, että sille olisi täytynyt toimittaa yksityiskohtaiset tiedot puolustustarvikkeiden tuonnista.

55. Tällaista velvollisuutta ei ole, eikä komissio myöskään ota itselleen vastaavaa oikeutta, jota sillä ei ole, vaikka Saksa näin väittää.

B *Asia C-387/05 (komissio vastaan Italia)*

56. Italian mukaan komissio on perustellussa lausunnossaan jättänyt vaatimatta osoitusta siitä, ettei kilpailu ole vääristynyt, kun taas kannekirjelmässään se vaatii sitä.

57. Niissä esitettyjen vaatimusten yhdenmukaisuuden vuoksi komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Italia ei ole noudattanut yhteisön rahoitus- ja tullisäännöksiä, ja viittaa avoimesti oikeudenkäyntimenettelyn vaiheessa keskusteluun, joka on aloitettu jo aikaisemmassa vaiheessa.

58. Menettelyn kulku edellyttää, että kun omia varoja koskevia säännöksiä on todettu rikotun, tämän jälkeen tutkitaan, voidaanko tällainen rikkominen mahdollisesti oikeuttaa kansallisen turvallisuuden turvaamisen perusteella.

59. Tämä ilmenee perustellusta lausunnosta, kuten Italia myöntää kirjelmänsä 18 kohdassa, joten mainitulla erottelulla ei ole perusteita, sillä markkinoiden häiriintymättömyys on vain tällaisen poikkeuksen soveltamisedellytys.

60. Näin ollen asiassa ei ole esitetty uusia väitteitä, kanteen kohdetta ei ole laajennettu eikä kanteen tutkimatta jättämiselle ole mitään perusteita. [33]

C *Asia C-409/05 (komissio vastaan Kreikka)*

61. Helleenien tasavalta esittää vastauskirjelmässään saman tutkimatta jättämistä koskevan perusteen kuin Saksan hallitus asiassa C-372/05 EY 298 artiklan osalta.

62. Kreikka tuo esille tämän tutkimatta jättämistä koskevan perusteen vastineensa 4 ja 37 kohdassa, vaikka se konkreettisesti pyytää tätä tutkimatta jättämistä vasta vastauskirjelmässä, joten Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen [34] 42 artiklan mukaisesti siihen vetoamista on pidettävä epäasianmukaisena, sillä kantajalla ei ole ollut mahdollisuutta ottaa siihen kantaa.

63. Riippumatta siitä, että tämä oikeudenkäyntiväite on esitetty liian myöhään, se on ratkaistava samalla tavoin kuin asiassa komissio vastaan Saksa, johon viittaan ja joka yhteisöjen tuomioistuimen pitäisi ottaa tutkittavaksi.

64. Istunnossa Kreikan hallituksen asiamies esitti uutena seikkana pitävänsä lähtökohtaisesti virheellisenä menettelyä, jossa turvaudutaan epäasianmukaisesti jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaan kanteeseen, jotta yhteisöjen tuomioistuin antaisi tuomion, jossa se velvoittaa jäsenvaltion toteuttamaan tiettyjä toimenpiteitä. [35]

33 – Asia 124/81, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomio 8.2.1983 (Kok., s. 203, Kok. Ep. VII, s. 1); asia 50/87, komissio v. Ranska, tuomio 21.9.1988 (Kok., s. 4797, Kok. Ep. IX, s. 615) ja asia C-61/94, komissio v. Saksa, tuomio 10.9.1996 (Kok., s. 3989).

34 – EYVL 1991, L 176, s. 7 (oikaisu EYVL L 383, s. 117); 21.2.1995 tehdyt muutokset sisältävä konsolidoitu versio (EYVL 1995, L 44, s. 61), joka oli voimassa kanteen nostamisen ajankohtana.

35 – Viittaan tältä osin asiaan C-36/08, komissio v. Kreikka, tuomio 2.10.2008.

65. Tätä kysymystä on jo käsitelty oikeuskäytännössä, sillä siinä pidetään tarkkaan erillään EY 226 artiklassa tarkoitetun kanteen tarkoitus, jona on ”todeta jäsenvaltion laiminlyönti noudattaa jäsenyysvelvoitteitaan”, ja ”tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet”, joiden arvioiminen kuuluu alun perin EY 228 artiklan mukaisesti jäsenvaltiolle, jota asia koskee, eikä yhteisöjen tuomioistuin voi antaa muita määräyksiä.

66. Tämä periaate ilmenee yhteisöjen tuomioistuimen asiassa komissio vastaan Saksa 14.4.2005 antaman tuomion [36] 40–52 kohdasta, jossa hylättiin vaatimus, jolla ”pyritään saamaan jäsenvaltio velvoitetuksi maksamaan viivästyskorkoa”.

67. Esillä olevan asian tilanne poikkeaa kuitenkin kyseisestä tapauksesta, sillä komissio ei ole nostanut perintäkanteita saadakseen tuomion, jossa valtiot velvoitettaisiin tulouttamaan sille tilittämättä jääneet omat varat viivästyskorkoineen asetusten N:o 1552/89 ja N:o 1150/2000 11 artiklan mukaisesti, sillä kantaja haluaa ainoastaan ilmoitettujen jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntien toteamista.

68. Jos kanne hyväksytään, valtion on tietysti punnittava täytäntöönpanon yhteydessä, edellyttääkö tällaisten jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntien lopettaminen yhteisöjen omien varojen toteamista ja kirjaamista viivästyskorkoineen komission lukuun.

69. Riippumatta siitä, että tarkasteltavana olevan kaltaiseen tuontiin perustuvien tullien maksamatta jättäminen ei nykyisin merkitse tullirikkomusta, sillä asetuksessa N:o 150/2003 myönnetään tiettyjen aseiden ja puolustustarvikkeiden tullisuspensio, ei voida poissulkea mahdollisista jäsenyysvelvoitteiden laiminlyönneistä ennen tämän asetuksen voimaantuloa aiheutuneita seurauksia, jotka saattavat jatkua perustelluissa lausunnoissa asetetun määräajan päätyttyä, jolloin on varauduttava siihen, että näiden laiminlyöntien todetaan tapahtuneen.

## V Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen tutkiminen

### A *Yhteisöjen omat varat*

70. Perustamissopimuksen 201 artiklassa määrättiin, että ”talousarvio rahoitetaan kokonaisuudessaan yhteisön omin varoin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita tuloja”, mutta tällaisen rahoitusjärjestelmän, jolle on ominaista riippumattomuus jäsenvaltioista, toteuttamiseen liittyvät tekniset ja poliittiset vaikeudet jatkuivat yli 12 vuoden ajan, [37] ja siirtymäkautena Euroopan talousyh-

36 – Asia C-104/02 (Kok., s. I-2689).

37 – Vuodesta 1958 vuoteen 1970.

teisön toiminta rahoitettiin jäsenvaltioiden suorittamilla maksuilla.

71. Jäsenvaltioiden rahoitusosuuksien korvaamisesta yhteisöjen omilla varoilla 21.4.1970 tehdyllä neuvoston päätöksellä 70/243/EHTY, ETY, Euratom [38] (ensimmäinen omia varoja koskeva päätös) lopetettiin kansallisten hallitusten tosiasiallinen valvonta aloittamalla uusi taloudellisen riippumattomuuden aikakausi, jonka vaikutukset tuntuvat vieläkin.

72. Tähän tilanteeseen siirryttäessä tukeuduttiin maatalousmaksuihin, tulleihin [39] ja arvonlisäveroon.

73. Yhdistynyt kuningaskunta alkoi 1970-luvun puolivälissä valittaa rahoitusosuudestaan, minkä seurauksena käytiin talousarvioon liittyviä perusteellisia keskusteluja, joissa saavutettiin lopputulos vuonna 1984 Fontainebleaussa kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa, [40] jonka päätelmät ilmenevät yhteisöjen omista varoista 7.5.1985 tehdystä neuvoston päätöksestä 85/257/ETY, Euratom [41] (toinen omia varoja koskeva päätös).

74. Muihin toimenpiteisiin lukeutui budjettiepätasapainon korjaus, joka on tähän mennessä tehty yksinomaan Yhdistyneen kuningaskunnan hyväksi (ns. UK-korjaus) [42] ja joka muodostuu kyseisen jäsenvaltion arvonlisäveromaksujen prosenttiosuuden ja sille kohdennettujen yhteisön menojen prosenttiosuuden välisen erotuksen perusteella laskettujen tiettyjen määrien korvaamisesta; [43] muut jäsenvaltiot vastaavat tämän korjauksen rahoittamisesta arvonlisäverosta aiheutuvien maksuosuuksiensa mukaisessa suhteessa, ja Saksan, Alankomaiden, Itävallan ja Ruotsin osalta sovelletaan erityisjärjestelmää. [44]

75. Päätöksen 88/376 (kolmas omia varoja koskeva päätös) nojalla kolmeen ilmoitettuun varainhankintatapaan lisättiin neljäs tapa,

38 – EYVL L 94, s. 19.

39 – Tullit sisällytettiin kuvaavaan nimitykseen ”perinteiset” tai ”luonnolliset” omat varat, sillä niiden tuotto riippuu yksinomaan yhteisön politiikasta eikä jäsenvaltioiden tahdosta.

40 – Eurooppa-neuvosto kokoontui 25. ja 26.6.1984.

41 – EYVL L 128, s. 15.

42 – Huolimatta siitä, että Fontainebleaussa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston omaksuman yleisen periaatteen mukaisesti tämän toimenpiteen kohteena ovat kaikki jäsenvaltiot, jotka kärsivät liiallisesta budjettirasituksesta.

43 – Tästä korvauksesta säädetään edelleen Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä 7.6.2007 tehdyn neuvoston päätöksen 2007/436/EY, Euratom (kuudes omia varoja koskeva päätös; EUVL L 163, s. 17) 4 artiklassa.

44 – Tästä järjestelmästä säädetään edellisessä alaviitteessä mainitun päätöksen 2007/436 5 artiklassa.

jonka perustana on jäsenvaltioiden bruttokansantuote (BKT) [45] ja jonka tarkoituksena on mukauttaa maksuosuudet maksukykyyn. [46]

76. Koska kansantalouksille aiheutui kustannuksia varojen perimisestä yhteisölle, päätöksellä 94/728 (neljäs omia varoja koskeva päätös) säädettiin näiden keruukustannuksien johdosta suoritettavasta vähennyksestä, jonka mukaan jäsenvaltiot saattoivat korvauksena pidättää perittyjen perinteisten varojen määrästä tietyn prosenttiosuuden, jonka suuruudeksi vahvistettiin 10 prosenttia (päätöksen 94/728 2 artiklan 3 kohta) ja joka on nykyisin 25 prosenttia. [47]

77. Berliinissä kokoontuneen Eurooppaneuvoston aloitteesta, sellaisen järjestelmän luomiseksi, joka olisi ”oikeudenmukainen, avoin, kustannustehokas ja yksinkertainen ja perustuisi sellaisiin kriteereihin, joista käy parhaiten ilmi kunkin jäsenvaltion kyky osallistua rahoitukseen”, laadittiin Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä 29.9.2000 tehty neuvoston päätös 2000/597/EY, Euratom [48] (viides omia varoja koskeva päätös), joka on korvattu edellä mainitulla päätöksellä 2007/436 (kuudes omia varoja koskeva päätös).

45 – Vuodesta 2002 lähtien sitä on kutsuttu bruttokansantuloksi (BKTL).

46 – Bruttokansantuloon perustuvat omat varat, jotka saadaan soveltamalla vuosittain vahvistettua prosenttiosuutta jäsenvaltioiden yhteenlaskettujen markkinahintaisten bruttokansantulojen määräytymisperusteeseen, ovat keskeisessä asemassa, sillä niiden perusteella rajataan arvonlisäveron määräytymisperuste, vahvistetaan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sovellettavan korjauksen jakautuminen ja määritetään enimmäismäärä rahoituskehyksissä vahvistettujen varojen kokonaismäärälle. Voimassa olevassa päätöksessä 2007/436 omien varojen enimmäismääräksi on vahvistettu 1,24 prosenttia jäsenvaltioiden yhteenlasketusta markkinahintaisesta BKTL:sta, ja maksusitoumuksiin käytettävien määrärahojen enimmäismääräksi on vahvistettu 1,31 prosenttia jäsenvaltioiden yhteenlasketusta BKTL:sta.

47 – Em. päätöksen 2007/436 2 artiklan 3 kohta.

48 – EYVL L 253, s. 42.

B *Erityisesti tuontitullit*

78. Vaikka alun perin tulleista saatavilla tuloilla oli yksinomaan verotuksellinen tarkoitus, sittemmin osoittautui, että nämä rajoilla perittävät maksut muodostavat mitä suurimmassa määrin protektionistisen välineen, joka on saanut vapaan kaupan kannattajien epäilykset heräämään jo varhaisessa vaiheessa.

79. Toisen maailmansodan myötä tietyt liberalistisiin käsityksiin tukeutuvat periaatteet kannustivat alentamaan asteittain tulleja ja jopa poistamaan ne. [49] Tätä ajatusta tärkeämpänä pidettiin kuitenkin tulleista saatavia muita etuja, kuten toimimista kauppavirtojen valvontamekanismina, kauppapolitiikan indikaattoreina tai liiketoimien laillisuuden vartijoina.

80. Yhteisön tasolla perustettiin 1.7.1968 tulliliitto näiden tullien ja rajoitusten poistamiseksi, mikä edellytti lisäksi yhteistä tullitariffia, [50] jota sovellettaisiin koko yhteisössä kolmansiin maihin nähden ja jonka tuotot

49 – Tullien hyväksymisellä lailliseksi suojakeinoksi on siten merkitystä verrattuna perustavanlaatuisesti liberalistiseen, kansainväliseen näkemykseen, kuten esittävät Berr, J. ja Trémeau, H. teoksessa *Le Droit Douanier: Communautaire et national*, 7. painos., Economica, 2006, s. 3.

50 – Muistutin asiassa D. (tuomio 5.7.2005, C-376/03, Kok., s. I-5821) 26.10.2004 antamassani ratkaisuehdotuksessa siitä, että tulliliiton perustaminen yhteisössä edellytti yhteisten tullien käyttöönottoa yhteisön ulkorajoilla, ja tavaroiden vapaa liikkuvuus pakotti yhdenmukaistamaan välilliset verot. Lisäksi sillä edistettiin välittömän verotuksen lähentämistä, jotta henkilöiden ja pääomien vapaata liikkuvuutta helpotettaisiin.

palautuisivat yhteisön talousarvioon omina varoina.

83. Läheisen yhteytensä vuoksi omia varoja koskevan lainsäädännön sekä tullivelan syntymistä, määrää ja kantamista koskevan lainsäädännön soveltamisalan rajoja tarkasteltaessa on noudatettava varovaisuutta. [54]

C *Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevat objektiiviset seikat*

81. Komissio rajaa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen 1.1.1998 ja 31.12.2002 väliseen aikaan, vaikka istunnossa se totesi asetuksen N:o 1150/2000 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti, [51] että jonkin jäsenvaltion osalta ilmoitusta ei ole tehty vuonna 2001 vaan seuraavana vuonna, [52] jolloin ajanjakson alkamispäivän on oltava vuoden 1999 ensimmäinen päivä.

84. Tullilainsäädännön noudattamatta jättäminen voi kuitenkin vahingoittaa rahoitusjärjestelmää, kuten voidaan päätellä yhteisöjen tuomioistuimen 12.9.2000 antamasta tuomiosta. [55] Nämä sääntelyn alat tietyllä tavalla ”risteävät”, [56] ja laajemmin tarkasteltuna asia ratkaistaan kahdessa vaiheessa, ensin sen selvittämiseksi, onko hankinnoista ilmoitettava tulliviranomaisille, ja jos on, sitten on todettava asian huomiotta jättäminen yhteisöjen kirjanpidossa.

82. Maksusta huolehtimatta jättämistä koskevan mahdollisen laiminlyönnin on sijoituttava näihin aikarajoihin huolimatta siitä, että vuonna 2003 asetuksen N:o 150/2003 nojalla näistä toimenpiteistä ei syntynyt tullivelkaa, [53] sillä myönnetty suspensio ei merkitse aikaisemmin syntyneen tilanteen poistamista eikä myöskään poista mahdollista jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä, joka pysyy voimassa.

85. Tämän menetelmän avulla voin varmistua aukottomasti siitä, että vastaajina olevien jäsenvaltioiden toiminnassa ilmenee jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevia objektiivisia seikkoja. [57]

51 – Kyseisen 7 artiklan 2 kohdan mukaan ”tiettyä varainhoitovuotta seuraavan kolmannen vuoden joulukuun 31 päivän jälkeen ei 1 kohdassa tarkoitettuun yhteenvetotiliin enää tehdä oikaisuja, lukuun ottamatta niitä kohtia, jotka joko komissio tai asianomainen jäsenvaltio ovat antaneet tiedoksi ennen kyseistä määräaikaa”.

52 – Kuten tapahtui Italian osalta asiassa C-387/05.

53 – Kreikan hallituksen huomautukset (sen vastineen 10 ja 11 kohta) ovat mielenkiintoisia käytettyjen ilmaisujen ”tullirikos” ja ”talousrikos” soveltumattomuudesta huolimatta, sillä tässä ei määrätä minkäänlaista seuraamusta vaan ainoastaan todetaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen.

54 – Tämä käy ilmi julkisasiamies Stix-Hacklin 26.1.2006 antamasta ratkaisuehdotuksesta asiassa C-377/03, komissio v. Belgia, jossa yhteisöjen tuomioistuin antoi tuomion 5.10.2006 (Kok., s. I-9733), sillä tästä erottelusta lähtiessään hän toteaa, että ”komission kanteessaan esittämät perusteet rajoittuvat omia varoja koskevan asetuksen noudattamatta jättämiseen”, minkä vuoksi yhteisöjen tuomioistuimen ei tule tässä asiassa tutkia erikseen sitä, onko tullilainsäädäntöä rikottu.

55 – Asia C-276/97, komissio v. Ranska, tuomio 12.9.2000 (Kok., s. I-6251).

56 – Julkisasiamies Stix-Hacklin em. ratkaisuehdotuksessa käyttämää ilmaisua lainaten.

57 – Jäljempänä käsittelen vastaajina olevien jäsenvaltioiden esittämiä perusteluja EY 296 artiklan kannalta.

86. Tullilainsäädännön näkökulmasta EY 23 ja EY 26 artikla sekä tullikoodeksin 20 artiklan 1 kohta riittävät vahvistamaan puolustustarvikkeita ja kaksikäyttötuotteita koskevien tullien suorittamatta jättämisen lainvastaisuuden.

87. Tullien kantamista koskeva velvollisuus ilmenee myös tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista 23.7.1987 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2658/87 [58] ilmoitetuista eri luokista, eikä voida väittää, kuten Saksa ja Suomi tuovat puolustuksissaan esille, että tämä vaatimus olisi yhteisön perusteiden vastainen.

88. Peittelemättä perinteisten omien varojen aseman asteittaista heikkenemistä [59] saati pyrkimyksiä kauppapolitiikkaan vailla minkäänlaisia painolasteja tai halukkuutta muutoksiin [60] yhteisön oikeudessa noudatetaan tunnollisesti jäsenvaltioiden taloudellisten intressien yhdenvertaisuutta, mikä estää muuttamasta tullien kantamista koskevaa pääsääntöä vapautukseksi tai suspensioksi.

89. Kaikki jäsenvaltiot myöntävät jättäneensä tulleja maksamatta, vaikka ne ovat toteuttaneet joitakin yksittäisiä siirtoja sellaisten eri summien osalta, [61] joita ei voida pitää velasta vapauttavina suorituksina, [62] sillä ne ovat asettaneet maksun edellytykseksi velan asianmukaisuuden eivätkä ole laskeneet summia eri tuontien tai eri ajanjaksojen perusteella.

90. Nämä tuonnit kuuluivat yhteisen tullitariffin piiriin, eikä tullien lieventämiseksi ole säädetty minkäänlaista erityistä järjestelmää, joka perustuisi esimerkiksi nollatariffiin.

91. Lisäksi asetus N:o 150/2003, josta ei saada minkäänlaista tulkintakriteeriä aikaisemman tilanteen osalta ja joka ei voi saada vaa'ankieltä taipumaan valtiollisten kannanottojen puoleen, vahvistaa käsitystäni tullien kantamisen välttämättömyydestä.

58 – EYVL L 256, s. 1.

59 – Tätä voimakasta laskusuuntausta kuvataan esityksessä Lamassoure, A., Euroopan yhteisöjen omia varoja koskeva Euroopan parlamentin valmisteluasiakirja nro 1, "Yhteisöjen tulojen kehitys", budjettivaliokunta, 2005, s. 6.

60 – Ks. de lege ferenda -näkökulmasta Jordán J. M[a]., "Por una reforma del sistema de financiación de la Unión europea", *Quaderns de Política Econòmica, Revista electrónica, 2[a] época*, 2. osa, tammi-maaliskuu, 2003, s. 13, joka kannattaa bruttokansantuloon perustuvien varojen korvaamista kansallisilla veroilla, ennen kaikkea tuloverolla, raivaten tietä kohti Euroopan unionin ja sen kansalaisten välistä suorempaa yhteyttä. Sille on ominaista federalistisen talouden piirre, jonka avulla jokainen eurooppalainen osallistuisi rahoitukseen omien tulojensa eikä maansa tulojen perusteella.

61 – Saksan tapauksessa todettiin jo kirjallisessa vaiheessa 10 803 000 euron suuruinen maksu; toiset valtiot, kuten Suomi ja Ruotsi, ilmoittivat nämä suoritukset istunnossa.

62 – Velan pääoman osalta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sen merkitystä viivästyskorkojen kannalta.

92. Perusperiaatteena pidettävä laillisuusperiaate – jota noudatetaan rahoituksen yhteydessä tai muiden suppeampien alojen, kuten verojen tai tullien, yhteydessä – sekä asetuksen N:o 150/2003 taannehtivasti soveltamatta jättäminen estävät tullien suspendoimisen 1.1.1999 ja 31.12.2002 välisenä aikana.

93. Jäsenvaltioiden on todettava yhteisöjen oikeus omiin varoihin heti, kun tulliviranomaisilla on käytettävissään tarvittavat tiedot ja kun ne siten voivat laskea tullivelasta aiheutuvien tullien määrän ja määrittää velallisen. [63] Yhteisöjen taloudellisen tasapainon horjuttamiseksi riittää, että yksikin jäsenvaltio jättää tämän tekemättä. [64]

94. Yhteisön rahoitusjärjestelmän herkkä tasapaino edellyttää, että omien varojen toteaminen, kerääminen ja käyttöön asettaminen on tarkoin määritelty ja että jäsenvaltiot noudattavat niitä koskevia sääntöjä, sillä jos jokin niistä ei noudata näitä sääntöjä, korvaaminen toteutetaan korjauksella, joka heijastuu muihin jäsenvaltioihin bruttokansantuotteeseen perustuvien omien varojen kautta [65] lojaalin yhteistyön periaatteen vastaisesti. [66]

95. Pidän tahallisena virhepäätelmänä näiden vankkojen perustelujen kääntöpuoleen vetoamista, kuten Suomen hallitus tekee [67] osoittaakseen, että budjettirasitteen tasapuolisen jakautumisen periaatetta loukattaisiin, jos puolustustarvikkeita kolmansista maista tuovien jäsenvaltioiden olisi suoritettava maksamansa hinnan ”lisäksi” myös tulleihin perustuvat tuotot verrattuna niihin, jotka päättävät valita yhteisön sisäisen kaupan.

96. Näissä perusteluissa ei oteta huomioon sitä, että ostopaikka liittyy kauppapoliittisiin ja strategisiin intresseihin, joihin ei voida vedota vapautuksen perusteina.

97. Tanskan hallituksen edustaja totesi istunnossa, että tullien tarkoituksena ei ole yhteisön rahoittaminen vaan se, että mahdollisille ostajille tehdään vähemmän houkuttelevaksi hankintojen tekeminen kolmansista maista, ja jäsenvaltioiden välisen kaupan edistäminen.

63 – Asia C-19/05, komissio v. Tanska, tuomio 18.10.2007 (Kok., s. I-8597).

64 – Asia C-96/89, komissio v. Alankomaat, tuomio 16.5.1991 (Kok., s. I-2461, 37 kohta); asia C-348/97, komissio v. Saksa, tuomio 15.6.2000 (Kok., s. I-4429, 64 kohta); asia C-392/02, komissio v. Tanska, tuomio 15.11.2005 (Kok., s. I-9811, 60 kohta) ja asia C-546/03, komissio v. Espanja, tuomio 23.2.2006 (28 kohta).

65 – Tämä perustelu ilmenee selvästi julkisasiamies Geelhoedin 10.3.2005 antamasta ratkaisuehdotuksesta edellä mainitussa asiassa C-392/02, komissio v. Tanska, jossa annettiin tuomio 15.11.2005.

66 – Vaikka edellisessä alaviitteessä mainitussa asiassa komissio v. Tanska annetussa tuomiossa hyväksyttiin jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne, siinä ei sitä vastoin katsottu EY 10 artiklaa rikotun, kuten julkisasiamies Geelhoed suositti.

67 – Perustelut käyvät ilmi sen vastauskirjelmästä.

98. Tämä kanta ei vastaa tarkasti todellisuutta, sillä tämän protektionistisen tavoitteen täysimääräinen toteuttaminen edellyttää eurooppalaisten intressien säilymistä vahingoittumattomina esillä olevan kaltaisessa tapauksessa, jossa hankinnoista sovitaan kolmansien maiden kanssa, ja tämä päämäärä saavutetaan juuri vahvistamalla yhteisön taloudellista kapasiteettia tulleilla, joilla korvataan taloudelliset menetykset siitä, ettei hankintoja ole tehty yhteisön rajojen sisäpuolella.

99. Saksa puolestaan painotti istunnossa, että unionin puolustukseen kaikkein eniten panostavia jäsenvaltioita rangaistaan, sillä ne maksavat enemmän tulleja.

100. Tässä ajatuksessa asetetaan rinnakkain erilaiset käsitteet, kuten sisämarkkinoita ja jäsenvaltioiden puolustusta koskevat käsitteet, joiden tavoitteita ei pidä sekoittaa toisiinsa; yksipuolinen poikkeaminen tietyistä tullisäännöistä ei myöskään ole sotilaallisiin sitoumuksiin perustuvien taloudellisten voimavarojen käytön asianmukainen korjausmekanismi. [68]

101. Tulojen ja menojen tasapaino (EY 268 artikla), yhteisvastuullinen osallistuminen yhteisön rahoitukseen (EY 2 artikla) ja moitteettoman varainhoidon periaate (EY 274 artikla) johtavat siihen, että näitä taloudellisia argumentteja, jotka puhuvat vain kunkin jäsenvaltion omien etujen puolesta, ei mitenkään voida hyväksyä.

102. Tuhoon tuomittuna on pidettävä myös ajatusta siitä, [69] että toisiinsa verrattavissa olevien vääryyksien poistamiseksi komissio korvaisi tullit valtioille, jotka ovat suorittaneet ne, sillä se merkitsisi laiminlyönnin yleistämistä maksun välttäneiden valtioiden lainvastaisten menettelytapojen korjaamiseksi.

## VI Jäsenvaltioiden muut väitteet

103. Kaikki vastaajat perustelevat maksujen suorittamatta jättämistä EY 296 artiklaan vedoten, sillä ne uskovat, että näistä kolmansista maista peräisin olevista tavaroista kannettavat tullit aiheuttaisivat niiden keskeisiin turvallisuusetuihin kohdistuvan vakavan uhan.

104. Ne selittävät, että näiden omien varojen maksaminen aiheuttaisi niille taloudellista haittaa, joka heikentäisi mahdollisuuksia

68 – Ne eivät koske kaikkia vastaajina olevia jäsenvaltioita, kuten Tanskan asiamies huomautti istunnossa täsmentäessään, että Tanska jää niiden ulkopuolelle.

69 – Tanskan hallituksen oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä esittämä ja Portugalin hallituksen asiamiehen istunnossa esille tuoma ajatus Euroopan yhteisöjen saaman perusteettoman edun palauttamisesta.

aseiden hankintaan ja siten niiden puolustuskykyä. Ne lisäävät, että tullausmenettelyn läpinäkyvyys ei takaisi niiden tietojen salassapitoa, jotka niiden on toimitettava kokonaissummien laskemiseksi. Lisäksi ne vetoavat EY 307 artiklaan ja viejämaiden kanssa tehtyihin sopimuksiin tai luottamuksensuojan periaatteeseen, joka liittyy komission myöhään tapahtuneeseen reagointiin.

A *EY 296 artikla ja kansallinen turvallisuus*

105. Tässä tilanteessa, jossa on esitetty lukuisia vastakkaisia perusteluja, edellytetään huolellista lähestymistapaa, jotta voidaan rajata tarkoin EY 296 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetut tilanteet.

1. Soveltamisala

106. Kyseinen a alakohta, jonka mukaan jäsenvaltio ei ole velvollinen ”antamaan tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo keskeisten turvallisuusetujensa vastaiseksi”, pitää sisällään paitsi yksinomaan puolustustarvikkeet, myös kaksikäyttötuotteet, sillä vahingollisena pidetään tietojen levittämistä toimen tarkoituksesta riippumatta.

107. Sama tulkinta ei koske määräyksen b alakohtaa, sillä kunkin jäsenvaltion mahdollisuus ”toteuttaa toimenpiteet, jotka se katsoo tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusetujensa turvaamiseksi”, on rajoitettu ”aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan”.

108. Neuvoston 15.4.1958 laatima luettelo [70] tukee tätä tulkintaa, sillä se koskee ainoastaan ”tuotteita, joihin sovelletaan – – 1 kohdan b alakohtaa” (EY 296 artiklan 2 kohta).

109. Vuoden 1958 luetteloon sisällytettyjen tuotteiden luonne ja EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdassa oleva viittaus sotatarvikkeiden kauppaan estävät sen, että pelkästään b alakohtaan vetoamalla voitaisiin poiketa yhteisöjen rahoitusjärjestelmästä ja eritoten tullijärjestelmästä hankittaessa tuotteita, joita ei ole suunniteltu, valmistettu tai kehitetty nimenomaan sotilaalliseen käyttöön.

110. Näin ollen kaksikäyttötuotteita ei ole vapautettu EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella tulleista, jollei osoiteta,

70 – Luettelo sisältyy neuvoston päätökseen 255/58, jota ei ole muutettu eikä myöskään julkaistu, vaikka komissio on paljastanut sen Euroopan parlamentin jäsenen Staesin (Verts/ALE) 3.5.2001 esittämään kirjalliseen kysymykseen (E-1323/2001) antamassaan vastauksessa (EYVL C 364 E, s. 85).

että ne tulevat yksinomaan sotilaalliseen käyttöön, mihin Italia tai Ruotsi ei ole vedonnut ja mistä ei ole myöskään esitetty minkäänlaista näyttöä.

111. Tämän vuoksi Ruotsia vastaan nostettu kanne (asia C- 294/05) [71] ja Italiaa vastaan nostettu kanne (asia C-387/05) on pätevän puolustuksen puuttuessa [72] hyväksyttävä, sillä ne eivät voi tukeutua muuhun kuin määräyksen a alakohtaan, jotta voitaisiin hyväksyä abstraktisti [73] perustamissopimuksesta poikkeaminen. [74]

2. EY 296 artiklan vaatimukset ja sitä koskeva laillisuusvalvonta yhteisöjen tuomioistuimessa

112. On tutkittava EY 296 artiklan käyttöä perusteena poikkeamiselle tietyistä säännöksistä, [75] jotka ovat keskeisiä yhteisön rahoitusjärjestelmän kannalta, mistä aiheutuisi välittömiä vaikutuksia tulliliittoon, joka on sisämarkkinoiden selvä ilmentymä. [76]

113. Tässä tilanteessa en peittele hämmästystäni siitä tavasta, jolla jäsenvaltiot ovat menettelyn kuluessa vaatineet [77] EY 296 artiklan ”itsenäistä soveltamista”.

114. Vastaajien tämän riidan ratkaisun kannalta perustavanlaatuista seikkaa koskevan käsitteen osalta esittämät kannanotot perustuvat mielestäni melkoiseen sekaannukseen.

115. Se, että jäsenvaltiot vetoavat ”itsenäisyyteen” päätettäessä siitä, onko EY 296 artiklaan tarkoituksenmukaista vedota, ei estä sitä, että tätä artiklaa on tulkittava yhdenmukaisten standardien mukaisesti koko yhteisön alueella.

116. Jokainen maa määrittää turvallisuuttaan koskevat prioriteetit, havaitsee ja luokittelee siihen kohdistuvat uhat ja lopulta arvioi, onko

71 – Ainoastaan näitä kaksikäyttötuotteita koskevilta osin, mutta ei puolustustarvikkeiden osalta.

72 – Ruotsin perustelut keskittyvät aseisiin, mistä komissio arvostelee sitä vastauskirjelmässään, mihin Ruotsin edustaja näyttää mukautuvan, sillä se ei suinkaan kiistä asiaa, vaan ei käsittele sitä lainkaan vastaajan vastauskirjelmässä, jossa viitataan yksinomaan sotatarvikkeisiin. Asiassa C-387/05 myöskään Italia ei muotoile huomautuksiaan EY 296 artiklan 1 kohdan a alakohdan osalta, vaikka se niissä mainitaankin.

73 – Sen erityinen soveltaminen riippuu jäljempänä tarkastelemieni kaikkien edellytysten täyttymisestä.

74 – Tämä ajatus on esitetty asiassa C-337/05, komissio v. Italia, sekä julkisasiamies Mazákin 10.7.2007 antaman ratkaisuehdotuksen 58–61 kohdassa että 8.4.2008 annetun tuomion 47–49 kohdassa (Kok., s. I-2173), joissa ei hyväksytä vetoamista EY 296 artiklan 1 kohdan b alakohtaan tiettyjen helikopterikauppoja koskevien sopimusten tekemiseksi suoraan ilman julkista hankintamenettelyä. Ks. vastaavasti äskettäin annettu tuomio asiassa C-157/06, komissio v. Italia, tuomio 2.10.2008 (Kok., s. I-7313, 24–28 kohta).

75 – Säännökset, jotka koskevat omia varoja.

76 – Haluamatta mitenkään liioitella pohdin sitä, että jos jäsenvaltioiden esittämät perustelut voittavat, jätettäisiinkö yhteisön perusvapaudet, ja jopa perusoikeudet, yhtä voimaperäisesti huomiotta.

77 – Käytännössä yksimielisesti.

jokin EY 296 artiklan rajoituksista tarpeen panna täytäntöön, jolloin on punnittava valtion suvereniteetin ytimeen kuuluvia arvoja, jotka eivät liity yhteisön oikeuteen.

117. Yhteisön puitteissa tiettyä tilannetta ei myöskään voida luokitella kuuluvaksi ”keskeisten turvallisuusetujen” itsenäiseen käsitteeseen. Yhteisön oikeuden nykyisessä kehitysvaiheessa tämän käsitteen sisällön määrittäminen kuuluu jo määritelmänsä perusteella yksinomaan jäsenvaltioille.

118. Näin ollen jäsenvaltioissa käytävät kiistat elimistä, joilla on oikeus tarkastaa luottamuksellisia ilmoituksia, liittyvät valvonnan arkaluonteista vastapainoa koskeviin mekanismeihin, [78] jotka eivät heijastu yhteisön oikeuteen, minkä vuoksi yhteisöjen tuomioistuimen asiana ei ole suorittaa puhtaasti kansalliselle tasolle rajoittuvaa tutkimusta.

119. Vallanjakoa koskeva periaate [79] johtaa pakosti useiden tuomioistuinvalvontaa koskevien rajoitusten hyväksymiseen, ja kun hallitukset toteuttavat harkintavaltansa nojalla toimia puolustuspolitiikkansa suunnittelemiseksi, toimien asianmukaisuuden tarkastamiseksi käytettävillä keinoilla on pyrittävä estämään toimeenpanovallan toimien korvaaminen tarkoituksenmukaisuuskriteerien soveltamisella.

120. Tämä näkemys johtaa siihen, että asiakirjan luokittelemisesta salaiseksi tehtyyn päätökseen kohdistuva aineellinen valvonta merkitsisi sen automaattista kumoamista, minkä vuoksi tuomioistuin voi asiaa käsitellessään säilyttää salaisuuden, rajata sen ja arvioida sitä koskevia sääntöjä mutta ei sen sisältöä. [80]

121. Kussakin maassa suoritetun arvioinnin ohella [81] yhteisön oikeuden ja erityisesti yhteisöjen tuomioistuimen asiana on esittää tulkintaperiaatteet, jotka oikeuttavat nämä poikkeukselliset toimenpiteet EY 296 artiklan kannalta ja joilla ei loukata sen suoran soveltamisen yhtenäisyyttä saati kaikkien esittämieni varotoimien mukaisesti jäsenvaltioille kuuluvaa harkintavaltaa.

78 – Yhdyn väitteeseen, jonka on esittänyt Garrido Cuenca, N., kirjoituksessa ”El episodio judicial de la desclasificación de los papeles del CESID. Las sentencias del Tribunal Supremo de 4 de abril de 1997. Paradojas y paralogismos de un conflicto entre la función de gobierno y el derecho a la tutela judicial efectiva”, *Revista de Administración Pública*, nro 143, touko–elokuu 1997, ja jonka mukaan ”ei pidä todeta näin yksinkertaisesti, että jonkin hallituksen asettaessa tiettyjen aihepiirien osalta salassapitoedellytyksen tämä merkitsisi niiden ehdotonta jättämistä minkä tahansa tarkastuksen ulkopuolelle. Lainsäätäjä on pikemminkin päinvastoin katsonut velvollisuudekseen antaa tietojensaantioikeuden toiselle valtiomahdille, josta on nimenomaisesti määrätty perustuslaissa – –”, ja toimivalta jakautuu kunkin oikeusjärjestyksen mukaan kansanedustuslaitoksen ja oikeuslaitoksen välillä, joskin toisinaan näiden tehtävien jaosta ei ole säädetty.

79 – Tämä kantani perustuu oikeudellista todellisuutta koskevaan puhtaasti kansalliseen näkemykseen, sillä yhteisön tasolla ratkaisun on perustuttava toimivaltaa koskevaan periaatteeseen ja toissijaisuusperiaatteeseen.

80 – De Lucas J., ”Secretos de Estado”, *Derechos y libertades, Revista del Instituto Bartolomé de las Casas*, s. 57.

81 – Kuten kanteista voidaan päätellä, joidenkin jäsenvaltioiden mukaan tullien kantaminen merkitsee niiden kaikkein keskeisimpiä etuja rajoittavaa toimenpidettä, kun taas toisille se on täysin harmiton muodollisuus.

122. Tämä jakoviiva kotimaan ja yhteisön tasojen välillä on piirrettävä mitä suurinta varovaisuutta noudattaen mutta vakuuttavasti harmonian saavuttamiseksi unionissa.

123. Tämän tehtävän suorittamiseksi on tutkittava vaikeaa tasapainoa jäsenvaltioiden turvallisuusetujen ja yhteisön perustavanlaatuisten tavoitteiden välillä ylittämättä kuitenkaan kohtuuden rajoja.

124. Yhteisön oikeussääntöjä koskevien poikkeusten on oltava suhteellisuusperiaatteen mukaisia [82] sekä asianmukaisia ja tarpeellisia tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi.

125. Vaikka EY 296 artiklassa pyritään näkemään itse perustamissopimuksessa annettu vapautus, muun yhteisön oikeuden ensisijaisuus ja sen oikeussääntöjen tehokas vaikutus puoltavat sellaisten kansallisten toimenpiteiden rajoittamista, joissa vedotaan tähän määräykseen.

126. Perustamissopimuksen tiettyjen määräysten mukaan sen yhdenmukaisesta soveltamisesta voidaan poiketa, [83] kun yleinen turvallisuus on vakavasti uhattuna, eikä siinä tunneta yleistä poikkeusta, jolla suljettaisiin yhteisön oikeuden soveltamisalan ulkopuolelle mitkä tahansa toimenpiteet uhan voimakkuudesta riippumatta. [84]

127. Vastaavasti jäsenvaltiot vapautuvat primäärioikeuden velvoitteista, kun uhattuja etuja on pidettävä ”keskeisinä”, joten yleistä turvallisuutta koskevaan lausekkeeseen voidaan vedota vain, kun on kyse tätä turvallisuutta uhkaavasta todellisesta ja riittävän vakavasta vaarasta.

128. Yhteisön rakenteiden joidenkin perusteiden purkaminen on oikeutettua ainoastaan tilanteessa, jossa jäsenvaltioilla ei ole muuta keinoa suojella elintärkeimpiä etujaan.

129. Jäsenvaltioiden hallituksille EY 296 artiklassa väitetysti annettu vapaa harkintavalta ei liioin sovi yhteen Euroopassa tavoitellun lojaalin integraation kanssa.

82 – Em. asia Johnston.

83 – EY 30, EY 39, EY 46, EY 58, EY 64, EY 296 ja EY 297 artiklassa.

84 – Asia C-186/01, Dory, tuomio 11.3.2003 (Kok., s. I-2479, 31 kohta); em. asia Johnston, tuomion 26 kohta; asia C-273/97, Sirdar, tuomio 26.10.1999 (Kok., s. I-7403, 16 kohta) ja em. asia Kreil, tuomion 16 kohta.

130. Jäsenvaltiot eivät voi vedota tähän mahdollisuuteen automaattisesti, sillä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä [85] on otettu kantaa vuoden 1958 luetteloon ja selvennetty, että vaikka EY 296 artikla on poikkeuksen oikeudellinen perusta, tämän luettelon tuotteiden on lisäksi täytettävä sen soveltamiselle asetetut muut edellytykset.

131. Näkemykseni mukaan EY 296 artiklassa kytketään ”keskeisten turvallisuusetujen” määrittelemätön oikeudellinen käsite ja ilmaisu, joka koskee toimenpiteen tarpeelliseksi ”katsomista”, välttämättömään vaatimukseen perustelujen esittämisestä.

132. Näiden luokittelujen puhdasoppinen soveltaminen edellyttää tiukkaa lähestymistapaa, joka on ristiriidassa sen kanssa, että kansallisia etuja, sotilaalliset edut mukaan lukien, tarkastellaan yleisesti ja hypoteettisesti. [86]

133. Tällainen väljä lähestymistapa merkitsisi sellaisten poliittisten toimien [87] toteuttamista, joilla luotaisiin immuniteettialueita, joilla olisi tappavia vaikutuksia yhteisölle ja mielestäni myös asemalle, joka jäsenvaltioilla on yhteisön piirissä.

134. Näissä seitsemässä asiassa on varmasti määriteltävä rajat yhteisön oikeuden tarkoituksen ja kansallisen poliittisen vallan välillä, mutta tämä kiista ei kuitenkaan rajoitu tähän vaan ulottuu myös perustamissopimuksen hyväksi käyttämiseen eksistentialistisilla sävyillä väritettyä EY 296 artiklaa ihannoimalla. [88]

3. Todistustaakka

135. Vastaajat välttävät todistustaakkaa EY 296 artiklan soveltamisedellytysten täyttymisen osalta, katsovat riidanalaisten tullien vahingoittavan niiden etuja asetuksen N:o 150/2003 nojalla ja tuovat esille sen viidennen

85 – Em. asioissa Sirdar, Kreil ja Dory annetuissa tuomiossa tarkoitetut asiat, jotka on selostettu yksityiskohtaisesti tulkitsevassa tiedonannossa EY:n perustamissopimuksen 296 artiklan soveltamisesta puolustushankintoihin (SEK (2006) 1554) (SEK(2006) 1555).

86 – Julkisasiamies Cosmas varoittaa 23.3.2000 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, jonka mukaisesti yhteisöjen tuomioistuin antoi 13.7.2000 tuomion asiassa C-423/98, Albore (Kok., s. I-5965), että jos tähän määräykseen vedottaisiin järjestelmällisesti, olisi olemassa vaara, että perustamissopimuksen tasapaino järkkyisi vakavasti ja mekanismi sen valvomiseksi, että EY 296 artiklaan perustuvat kansalliset toimenpiteet ovat yhteisön oikeuden mukaisia, häiriytyisi.

87 – Teoria ”l'acte de gouvernement” -toimista koki merkittävän käänteen, kun Ranskan Conseil d'État luopui asiassa Prince Napoléon 19.2.1875 antamassaan tuomiossa (Rec. 155) poliittisen motiivin opista, jonka se oli vahvistanut aikaisemmissa päätöksissään (Conseil d'État 1.5.1822, Laffitte, ja Conseil d'État 9.3.1867, Duc d'Aumale) perustellakseen toimivaltansa puuttumisen tiettyjen hallinnon toimenpiteiden osalta.

88 – Miguel de Unamunon teoksessa *Niebla* (suomeksi Usva) päähenkilö Agustín uhmaa omaa kohtaloaan ja kapinoi jopa kirjailijaa vastaan. Päähenkilö käy romaanissa kuuluisan keskustelun kirjailijan kanssa pyytääkseen tältä, ettei hän tapa romaanihenkilöä. Valtioilla ei nähtävästi ole tätä vaaraa, ei edes silloin, jos näiden riitojen ratkaisu ei tyydytä niitä, sillä yhteisön historiaa yli 50 vuoden ajan ovat kirjoittaneet juuri valtiot, jotka nyt hangoittelevat oikeudellisen yhtenäisyyden päämäärää vastaan ja esittävät tietyllä tapaa uhrautuvansa.

perustelukappaleen osoituksena yhteisön lainsäätäjän aikomuksista. [89]

136. Vastaajat himmentävät jälleen asetuksen oikeaa tulkintaa, sillä tämän asetuksen viidennen perustelukappaleen mukaan asetuksella otetaan käyttöön ”erityiset hallinnolliset menettelyt tullisuspension myöntämiseksi” – – ”jäsenvaltioiden sotilassalaisuuksien suojaamiseksi”. [90]

137. Näin ollen näiden harkintavaltaa sisältävien arvojen esille tuominen ei merkitse sitä, että salassapitoa ei olisi taattu aikaisemmin, saati sitä, että edes tietojen antaminen heikentäisi valtioiden keskeisiä turvallisuusetuja vakavasti, sillä eivät kaikki tietovuodot merkitse puolustuksen täydellistä heikkenemistä.

138. Jäsenvaltioiden perustelut eivät ole mielestäni vakuuttavia, sillä niitä ei ole mukautettu yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jossa kartetaan laajentavia tulkintoja ja edellytetään näihin poikkeuksiin tukeutuvilta näyttöä siitä, että vapautuksilla ei ylitetä kyseisiä tilanteita koskevia rajoja. [91]

139. Näihin toimenpiteisiin liittyvän harvinaisen asiayhteyden on sisällettävä ajatus siitä, että todistustaakka on aina sillä, joka vetoaa perustamissopimuksen erityiseen poikkeukseen, jotta tällä tavoin varmistetaan sen sisältämien määräysten johdonmukaisuus ja noudattaminen.

140. Erityisesti yhteisöjen tuomioistuimen asiassa komissio vastaan Espanja 16.9.1999 antamassa tuomiossa [92] arvioitiin jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä tilanteessa, jossa Espanjan hallitus ei ollut osoittanut, että ”espanjalaisessa laissa säädetty aseiden, ammusten ja ainoastaan sotilaskäyttöön tarkoitetun materiaalin maahantuonnin ja hankintojen arvonlisäverosta vapauttamisen poistaminen olisi toimenpide, joka saattaisi vaarantaa Espanjan kuningaskunnan keskeisten turvallisuusetujen turvaamisen siten, että nämä vapautukset olisivat perusteltuja perustamissopimuksen 223 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla”.

89 – Esim. Italia vetoaa nimenomaisesti tähän maksimalistiseen kantaan asiassa C-239/06 ja väittää, ettei siltä voida vaatia minkäänlaisia todisteita.

90 – Alaviite ei koske suomenkielistä versiota.

91 – Asia 199/85, komissio v. Italia, tuomio 10.3.1987 (Kok., s. 1039); asia C-367/89, Richardt ja Les Accessoires Scientifiques, tuomio 4.10.1991 (Kok., s. I-4621, Kok. Ep. XI, s. I-433); em. asia komissio v. Espanja, tuomio 16.9.1999 ja asia C-394/02, komissio v. Kreikka, tuomio 2.6.2005 (Kok., s. I-4713).

92 – Mainittu edellä.

4. Epäasianmukainen määräykseen vetoaminen

a) Taloudellinen perustelu

141. Olen jo edellä huomauttanut, ettei yhteisöjen tuomioistuin voi tutkia suoraan valtiosalaisuuteen liittyviä harkinnanvaraisia mahdollisuuksia, [93] vaikka silloin, kun ne vaikuttavat suoraan yhteisön oikeuteen, sillä on toimivalta valvoa harkintavallan rajoja suhteellisuusperiaatteen ja yleisten periaatteidensa välityksellä.

142. Kun esillä olevan tapauksen tavoin vahvistetaan poikkeuksia vapaan liikkuvuuden perusteisiin [94] tai kun yhteisön rahoitusjärjestelmän toimintaa häiritään, kansallisten viranomaisten on selitettävä nämä häiriöt edes minimaalisesti esittämällä tavoiteltu päämäärä ja siihen liittyvä looginen yhteys.

143. Muussa tapauksessa perustelut jäävät salaisuudeksi ja epäselvä oikeudellinen tilanne suosii vallan väärinkäyttöä.

144. Vastaajina olevat valtiot väittävät, että tullien maksamisesta seuraava suurempi taloudellinen rasitus heikentäisi niiden puolustusstrategiaa; tämä perustelu kuitenkin muuttaisi EY 296 artiklalle tarkoitettua tehtävää siten, että sitä käytettäisiin todellisuudessa puhtaasti teollisiin tai kaupallisiin päämääriin, [95] joita ei millään tavoin tueta perustamissopimuksen poikkeuksella. [96]

145. Huolimatta Kreikan sinänsä oikeaan osuvista perusteluista, joilla se pyrkii osoittamaan komission kritiikin perusteettomaksi ja joissa se painottaa ”liikesalaisuuden” ja ”sotilassalaisuuden” välistä eroa, [97] pisimmälle vietyinä nämä taloudelliset perusteet oikeuttaisivat veropetokset taloudellisen aseman lujittamisen ja hyödyn tavoittelun ensisijaisuuden nimissä.

146. Myöskään Tanska [98] ja Italia [99] eivät osu oikeaan verratessaan arvonlisäveron valtion varoihin heijastuvia taloudellisia vaikutuksia tullien kantamiseen, kun ne katsovat, että toisin kuin tullit, arvonlisävero palautuu jäsenvaltioiden hyödyksi.

93 – Sillä ei ole toimivaltaa eikä myöskään riidan ydin koske tätä kysymystä; siitä on kuitenkin olemassa merkittävää oikeuskirjallisuutta: Wiggings, J. R., teoksessa *Freedom of Secrecy,* N. York, Oxford University Press, 1964; Revenga Sanchez M., ”Razonamiento Judicial, Seguridad Nacional y Secreto de Estado”, *Revista española de Derecho Constitucional,* vuosi 18, nro 53, touko-elokuu 1998, De Lucas J., em. teos, s. 35–62.

94 – Sisämarkkinat ja tullijärjestelmä ovat vapaan liikkuvuuden eräitä aidoimpia ilmaisuja.

95 – Asia C-54/99, Église de scientologie, tuomio 14.3.2000 (Kok., s. I-1335, 17 kohta).

96 – Asiassa C-322/01, Deutscher Apothekerverband, tuomio 11.12.2003 (Kok., s. I-14887), yhteisöjen tuomioistuin katsoi kategorisesti, että puhtaasti taloudellisten tavoitteiden vuoksi ei voida rajoittaa tavaroiden vapaan liikkuvuuden perusperiaatetta (122 kohta).

97 – Sen vastineen 31 kohta (asia C-409/05).

98 – Asia C-461/05.

99 – Asia C-239/06.

147. Asiaa valaisee yhteisöjen tuomioistuimen aseiden maahantuontia koskeneessa asiassa komissio vastaan Espanja 16.9.1999 antama tuomio, jossa se toteaa, että ”vapautukset arvonlisäverosta eivät ole tarpeellisia Espanjan kuningaskunnan keskeisten turvallisuusetujen turvaamista koskevan tavoitteen saavuttamiseksi” [100] eivätkä aiheuta minkäänlaista vaaraa, sillä ”kyseessä olevista liiketoimista suoritettavasta arvonlisäverosta saatavat tulot tulevat takaisin valtion kassaan lukuun ottamatta vähäistä prosenttiosuutta, joka menee yhteisön kassaan sen omina varoina”. [101]

148. Vastakkaispäätelmä, jonka mukaan arvonlisäveroon verrattuna tulleista saatavat tulot johtavat kansallisen turvallisuuden heikkenemiseen, merkitsee tästä tulkintasuuntauksesta virheellisesti ja hätiköidysti luopumista.

149. Lisäksi sillä pyritään korostamaan rahoitusjärjestelmään liittyviä yksittäisiä kysymyksiä, kuten varoihin perustuvien välittömien tulojen määrää, mutta siinä jätetään tarkastelematta näitä seikkoja yhtenäisesti ja sivuutetaan jäsenvaltioille koituvat edut, jotka liittyvät yhteisvastuulliseen maksuvelvollisuuteen ja rasituksen tasapuoliseen jakautumiseen.

100 – Tuomion 22 kohdan lopussa.

101 – Tuomion 23 kohta.

b) Salassapito ja tullausmenettely

150. En voi olla hämmästelemättä sitä, millä tavoin tullausmenettely on yhdistetty edellä mainittuun jäsenvaltioiden huolenaiheeseen, joka liittyy salassapidon puuttumiseen.

151. Vastaajat vetoavat siihen, että arvonlisävero on anonyymimpi kuin tullitoimenpiteet, [102] ja lisäävät, että joissakin kansallisissa oikeusjärjestyksissä havaittavalle salassapitoasteelle [103] ei ole olemassa vastinetta yhteisössä.

152. Pelkkä epäily tietovuodosta ei voi toimia komission esille tuoman jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen perusteena, sillä koskemattomuus ja tietoturva turvataan EY 287 artiklassa, jossa määrätään, että yhteisön toimielimen jäsen, komitean jäsen, yhteisön virkamies tai muu sen henkilöstöön kuuluva ei saa, tehtävänsä päätyttyäkään, ”ilmaista salassapitovelvollisuuden piiriin

102 – Näin katsovat Tanska asiassa C-461/05 ja Suomi väliintulohakemuksessa, joka koskee Italiaa vastaan nostettua kannetta (asia C-239/06).

103 – Esim. Saksan esittämät perustelut asiassa C-372/05.

kuuluvia tietoja eikä varsinkaan tietoja yrityksistä taikka niiden liikesuhteista tai kustannustekijöistä", ja tämä määräys toistetaan yhteisön tullikoodeksin 15 artiklassa. [104]

153. Valtioiden tyytymättömyyden tällaiseen ennalta estävään järjestelmään olisi pitänyt ilmetä sen vastustamisena. Ei pidä myöskään väheksyä mahdollisuutta vaatia asianmukaista korvausta yhteisön oikeuden rikkomisen perusteella, jos tiedonvälityksessä on tapahtunut vuotoja.

154. Sen sijaan yksipuolinen poikkeaminen järjestelmästä ei noudata suhteellisuusperiaatetta, [105] jota on sovellettava mihin tahansa perustamissopimuksen määräyksiä rajoittavaan toimenpiteeseen "siten, että sen vaikutuksia ei uloteta laajemmalle kuin on välttämätöntä niiden etujen suojaamiseksi, jotka sen tavoitteena on turvata". [106]

155. Se, että yhteisön rahoituslainsäädännön keskeinen osa sivuutetaan, ei sovi yhteen sille ominaisen sitovuuden kanssa, eikä se myöskään vastaa tavoiteltuja päämääriä.

156. Huolimatta siitä, että kysymys on merkittävästä asiasta, todistustaakkaa koskevat säännökset eivät esiinny vastaajien lausumissa, vaikka niiden olisi osoitettava, että 1.1.1999 ja 31.12.2002 välisenä aikana salassapitoa ei ollut turvattu. [107]

157. Vaikka asetuksessa N:o 150/2003 muutetaan yhteisön tulevaa rahoitusjärjestelmää suspendoimalla tullit, sen 7 artikla [108] käsittää myös tietyn hankintaan liittyvän olosuhteen ilmoittamisen, minkä vuoksi vaikeudet, joita valtiot kokevat sen noudattamisesta aiheutuvan, säilyvät ennallaan.

158. Saksa kiirehtii toteamaan vastauskirjelmässään (asia C-372/05), että tässä 7 artiklassa täsmennettyjen seikkojen paljastaminen ei palvele tulleihin perustuvien tulojen laskentaa, mitä en kyseenalaista, sillä huolimatta säännöksen tarkoituksesta vahvistaa

104 – Sellaisena kuin se on 13.4.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2005 (EUVL L 117, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 2913/92 (EYVL L 117, s. 13), 4 artiklan 1 kohdassa.

105 – Sen sotaisan kielenkäytön mukaisesti, joka on ominaista esillä oleville asioille, vastaajina olevat valtiot yrittävät "ampua kärpästä tykillä".

106 – Asia 352/85, Bond van Adverteerders, tuomio 26.4.1988 (Kok., s. 2085, Kok. Ep. IX, s. 455), jonka julkisasiamies Cosmas mainitsee edellä mainitussa 23.3.2000 antamassaan ratkaisuehdotuksessa.

107 – Vastaavasti edellä kommentoidussa asiassa C-337/05 annetussa ratkaisuehdotuksessa (62 kohta) ja tuomiossa (53 kohta) Italian päätöstä tehdä tietyt sopimukset suoraan ilman julkista hankintamenettelyä pidetään suhteettomana arkaluonteisten tietojen paljastamisen estämiseen nähden.

108 – Kyseisen 7 artiklan 1 kohdan mukaan "kunkin jäsenvaltion on annettava komissiolle tietoja tämän asetuksen hallinnollisesta täytäntöönpanosta kuuden kuukauden kuluessa asetuksen voimaantulosta". Jäsenvaltioiden on myös toimitettava komissiolle viimeistään kolmen kuukauden kuluttua kunkin kalenterivuoden päättymisestä tiedot annettujen todistusten kokonaislukumäärästä sekä yhdessä tämän asetuksen säännösten mukaisesti maahantuotujen tavaroiden kokonaisarvosta ja bruttopainosta.

joidenkin sellaisten tullien määrä, joista ei ole vielä saatu tuloja, merkittävää on se, että siinä mainituilla todistuksilla [109] voitaisiin vaarantaa edut, jotka valtiot haluavat itsepintaisesti salata. [110]

159. Komission tehtävänä ei ole, kuten Kreikka virheellisesti esittää Suomea koskevassa oikeudenkäynnissä tekemässään väliintulossa (asia C-284/05), esittää vaihtoehtoisia toimenpiteitä tietojen paljastumisen estämiseksi. [111]

160. Tämä väite merkitsee todistustaakan kääntymistä ja todistelun kohteen muuttamista, sillä valtioiden on näytettävä menettelyjen soveltumattomuus salaisuuksien säilyttämiseksi.

161. Näin ollen ei näytä siltä, että ilmoitukset, jotka niiden on annettava kuukausittain [112] tai vuosittain komissiolle, olisivat niin yksityiskohtaisia, että ne vahingoittaisivat kansallisia puolustusstrategioita, sillä asianomaisten lomakkeiden avulla [113] ne antavat tiedon kaikkeen maahantuontiin perustuvista kokonaissummista kysymyksessä olevana ajanjaksona.

162. Tanskaa vastaan käytävä oikeudenkäynti kuvastaa epäselvyyttä siitä, miten konkreettisia ilmoitusten on oltava, sillä Tanskan hallituksen kanta, jonka mukaan sillä on velvollisuus esittää tuotujen tavaroiden lisäksi kuvaus niiden määrästä, arvosta ja alkuperämaasta, on ristiriidassa komission kannan kanssa, sillä komissio tyytyy tietoon tuontitoimien kokonaissummasta.

163. Vaikka pahimmassa tapauksessa [114] Tanskan mainitsemat seikat tuotaisiin esille, en ymmärrä kielteistä vaikutusta sen ulkoiseen turvallisuuteen varsinkaan, kun kuvaukseen ei sisälly eri osien teknisiä ominaisuuksia saati niiden käyttötarkoitusta. [115]

109 – Mainitsen nämä todistukset asiaa koskevia oikeussääntöjä selostaessani.

110 – Valtiot vaikenevat tältä osin huolimatta siitä, että itse asetuksesta käy ilmi tietty huolestuneisuus, sillä sen kuudennen perustelukappaleen mukaan on kiire ”laatia säännöt siitä, miten jäsenvaltiot ilmoittavat tämän asetuksen nojalla tullisuspendoitujen tavaroiden määrän ja arvon sekä antamiensa todistusten lukumäärän, sekä menettelyistä tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi”.

111 – Näitä tietoja ei sitä paitsi käsitykseni mukaan pidetä uhattuina.

112 – Asetuksen N:o 1150/2000 6 artiklan 4 kohdan a alakohta.

113 – Jäsenvaltioiden tiettyjen komissiolle annettavien ilmoitusten tekemismenettelystä yhteisön omien varojen järjestelmässä 20.3.1997 tehty komission päätös 97/245/EY, Euratom (EYVL L 97, s. 12).

114 – Esim. komission tehdessä jälkikäteisen tutkinnan.

115 – Suomi väittää asiassa C-284/05, että toisinaan kysymys on osista, jotka edellyttävät kokoamista jälkikäteen.

164. Komissio ei millään tavoin vastusta [116] turvautumista ennen vuotta 2003 yksinkertaistettuihin tullijärjestelmiin, sillä tullauksen järjestäminen kuuluu valtiolle, joka – kuten kantaja huomauttaa [117] – voisi tullikoodeksin 60 artiklan [118] perusteella nimittää tilapäisesti erityisen virkamiehen. [119]

165. Kansalliset virkamiehet ja yksiköt osallistuvat tähän alustavaan vaiheeseen, minkä vuoksi on liioiteltua väittää, että valtion turvallisuudelle aiheutuu vaaraa siksi, että valtio ei voi luottaa omiin tulliviranomaisiinsa.

166. Tullijärjestelmän seuraava vaihe johtaa suoritettujen tullauspäätösten tarkastamiseen, jota komissio voi valvoa ja jolloin voidaan tarvita lisätietoja, joiden salassapito turvataan myös asetuksen N:o 1026/1999 5 artiklassa. [120]

167. Tämä on yksi riidan avainkysymyksistä, sillä istunnossa kävi ilmi, ettei alustava vaihe koske koskaan arkaluonteisia tietoja, vaan silloin käsitellään yksinomaan suuria kokonaisuuksia ilman yksityiskohtia, jotka voisivat vaarantaa kansallisen turvallisuuden, minkä vuoksi EY 296 artiklaan vetoamiselle ei ole perusteita ennen kuin komissio on vaatinut selventämään valtion tekemiä tullauspäätöksiä.

168. Jos valtioiden on EY 10 artiklan mukaisesti autettava komissiota perustamissopimuksen noudattamisen valvontaa koskevan tehtävänsä suorittamisessa, [121] niiden on myös annettavat sille keinot omien varojen suorittamisen säännönmukaisuuden tarkistamiseksi, [122] mikä ei mielestäni estä niitä päättämästä tapauskohtaisesti ja poikkeuksellisesti, että tieto on syytä rajoittaa jonkin asiakirjan tiettyihin osiin, tai EY 296 artiklan 1 kohdan a alakohdan kautta kieltämästä kokonaan siihen tutustuminen, sillä nämä vaihtoehdot täyttäisivät järjestelmän erityiseen poikkeukseen turvautumista paremmin suhteellisuusperiaatteen mukaiset vaatimukset.

169. Lisäksi ennen komission mahdollista valvontavaihetta, jota ei aina ole suoritettava, valtion on kohtuutonta vedota kyseisen määräyksen b alakohtaan, sillä asekaupassa sallitaan ainoastaan toimenpiteet ”keskeisten turvallisuusetujen turvaamiseksi”, eikä tulleilla voida määritelmänsä vuoksi vaarantaa

116 – Sen vastauskirjelmän 58 kohta asiassa komissio v. Saksa (C-372/05).

117 – Suomea koskevassa asiassa toimitetun vastauskirjelmän 26 kohta (asia C-284/05).

118 – Säännöksessä annetaan kansalliselle hallinnolle laaja harkintavalta: ”Jos yhteisön tullilainsäädännössä ei ole asiaa koskevia säännöksiä, jäsenvaltioiden on määriteltävä alueellaan sijaitsevien eri tullitoimipaikkojen toimivalta, ottaen tarvittaessa huomioon tavaroiden luonteen tai sen tullimenettelyn, johon ne aiotaan asettaa”.

119 – Tämä nauttisi oletettavasti mitä suurinta jäsenvaltion luottamusta, kuten sotilastarkastaja.

120 – Komission valtuuttamien virkamiesten oikeuksien ja velvollisuuksien määrittelemisestä yhteisöjen omien varojen tarkastusta varten 10.5.1999 annettu neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1026/1999 (EYVL L 126, s. 9).

121 – Asia C-408/97, komissio v. Alankomaat, tuomio 12.9.2000 (Kok., s. I-6417).

122 – Tämä voidaan päätellä mm. asiasta C-10/00, komissio v. Italia, tuomio 7.3.2002 (Kok., s. I-2357).

näitä etuja ensimmäisessä näistä vaiheista ja vielä vähemmän ennen minkäänlaista tullien määräämistä.

170. Valtiot ovat turvautuneet EY 296 artiklaan hypoteettisen abstrahoinnin avulla, sillä sen soveltaminen edellyttää valtioiden etujen vaarantumista, ja toistan vielä, että näin voisi tapahtua ainoastaan, jos komissio vaatisi hyvin konkreettista tietoa, mitä ei ole tapahtunut, sillä Kreikan hallituksen asiamiehen istunnossa esittämästä väitteestä huolimatta jäsenvaltioiden alustavien maksujen hyväksymättä jättäminen ei johdu tiettyjen tietojen riittämättömyydestä vaan niiden puuttumisesta, mikä estää tarkistamasta mitä tahansa vähänkään järkevää valvontaan kohdistuvaa epäilystä.

171. Vaikka yhteisön lainsäädännöllä pyritään turvaamaan tietosuoja, hallitukset [123] luottavat enemmän tällaista kauppaa käyviin yrityksiin [124] kuin tulliviranomaisiin, eikä tätä viimeksi mainittujen huonompaa asemaa voida hyväksyä. [125]

c) Johtopäätös

172. Edellä esitetyn perusteella on ilmeistä, ettei asiassa voida hyväksyä väitteitä maan maantieteellisestä asemasta, väestön jakautumisesta, rajojen turvaamisesta mahdollisilta hyökkäyksiltä tai taloudellisia väitteitä sotilasohjelmien kustannuksista siitä johtuen, että esimerkiksi ilma-alusten osalta joissakin valtioissa on lisätty tiedustelulentoja. [126]

173. Keinojen ja tavoiteltujen päämäärien välillä ei ole oikeudellista yhteyttä, sillä valtiot, jotka ennen asetuksen N:o 150/2003 voimaantuloa vahvistivat tullit ja asettivat ne yhteisön käyttöön, saattoivat määrätä vastaavista vaihteluista ilman, että niiden puolustusjärjestelmät romahtivat.

174. Katson näin ollen, että vastaajina olevat valtiot ovat turvautuneet yhteisön oikeuden ja selostamieni periaatteiden kannalta epäasianmukaisiin puolustuksiin ja tarkastelleet asiaa unionille vieraiden epävarmuustekijöiden näkökulmasta.

123 – Mm. Suomen hallitus.

124 – Myyjiin, ostajiin tai pelkkiin välittäjiin.

125 – Suomen hallituksen asiassa C-284/05 toimittaman vastauskirjelmän 30–32 kohdan mukaan salassapito yrityksissä turvataan perusteellisesti erityisesti tarkastamalla yritysten toimitilat ja henkilökunnan luotettavuus.

126 – Istunnossa en saanut Kreikalta tyydyttävää vastausta siitä, miten tullien maksaminen voi johtaa ilma-alusten pelkän huolto-ohjelman supistamiseen, kun otetaan huomioon, että tarkastukset (en viittaa varaosiin), jotka ovat pelkkiä palveluita, eivät kuulu näiden tullien piiriin.

175. Hyvin kuvaava on Suomen tapaus, kun se väitti vastineessaan, että pelkkä ehdollisen maksun suorittaminen ilman komission kanssa tehtävää sopimusta vaarantaisi sen turvallisuusetuja, minkä jälkeen se istunnossa hyväksyi noin 10 000 000 euron suuruisen yksipuolisen maksun, jonka ei ole päätelty vahingoittavan sen etuja.

5. Artiklan edelleen soveltaminen

176. EY 296 artiklaa (entinen 223 artikla) ei ole syytä julistaa kuolleeksi, sillä se on selvinnyt vuodesta 1957 alkaen ajan myllerryksistä ja säilyy voimassa myös Lissabonin sopimuksessa. [127] Sitä vastoin siihen liittyy joitakin epäselvyyksiä, jotka on ratkaistava huolella historiallisen tulkinnan avulla.

177. EY 296 artiklaa koskevan kahden käsityksen välillä on selvä jännite; jäsenvaltioiden näkemyksen mukaan niillä on täysi suvereniteetti puolustuskysymyksissä, kun taas yhteisölle myönteisemmän ajattelun mukaan niiden vaikutusvalta rajoittuu tietyille kapeammille aloille. [128]

178. Kylmän sodan taustaa vasten valtiot olivat epäluuloisia ja pyrkivät tämän suojamääräyksen laajentavaan tulkintaan, mutta nykyisin tällaiselle valtiokeskeiselle lähestymistavalle ei ole perusteita, koska uhan käsite ei enää ole yksilöllinen. [129]

179. Toisinaan jonkin asian paljastamatta jättäminen merkitsee totuuden kiistämistä, ja ehkä täysi vapaus valita sanottavansa ei joskus sovi yhteen Euroopan unionin integraation kanssa.

127 – Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen konsolidoidussa toisinnossa (EUVL C 115, s. 1), 13.12.2007 Lissabonissa allekirjoitetun sopimuksen mukaisesti määräys sisältyy EY 346 artiklaan.

128 – Trombetta S., "La protection des intérêts nationaux de la défense quand la défense devient européenne", *Revue du Marché commun et de l'Union européenne,* nro 490, heinä–elokuu 2005, s. 442 ja 443. Muita tutkimuksia erityisesti EY 296 artiklasta ovat Bratanova, E., *Legal Limits of National Defense Privilege in the European Union, Overview of the recent European Court of Justice judgement on Art. 296 European Community Treaty and the new role of the Commission in armaments: A step towards a single market in armaments?*, Bonn International center for conversion, BICC paper 34, 2004; Eikenberg, K., "Article 296 (ex -223) E.C. and external trade in strategic goods", *European Law Review,* osa 25, nro 2, huhtikuu 2005; ja Barbe I., "L'article 223 du traité de Rome: un article controversé", *Droit et défense, Revue générale du droit de la sécurité et de la défénse,* nro 98/1.

129 – Moreiro González, C. J., *Las cláusulas de seguridad nacional*, Iustel, Madrid, 2007, s. 39–48, esittää kiinnostavia näkökohtia kuvatessaan "kansallisen turvallisuuden monimerkityksistä luonnetta tämän päivän kansainvälisessä oikeudessa", sillä uhkien yleistyessä kansallinen turvallisuus ei enää ole valtion syntymisen kannalta kaikkein keskeisimpiä tekijöitä, vaan sitä voidaan tätä alkuperäistä merkitystä menettämättä arvioida myös muissa yhteyksissä, jotka ovat selvästi globaaleja.

180. Internetsivustoilla, [130] joihin komissio viittaa kirjelmissään, on kenen tahansa saatavilla yksityiskohtaiset tiedot armeijoiden tekemistä aseita koskevista sopimuksista.

181. Tämä moderneille yhteiskunnille ominainen piirre tekee salassapitovelvollisuudesta suhteellisen [131] ja mielestäni lisää eksponentiaalisesti valtioiden pyrkimyksiä kiertää yhteisön oikeutta EY 296 artiklan avulla.

182. Määräyksen kehityksessä kumoamisen [132] ja vuoden 1958 luettelon muuttamisen [133] välillä ei voida jättää huomiotta turvallisuutta koskevien lainsäädäntöjen tiettyä lähenemistä [134] saati Euroopan puolustusviraston perustamista. [135]

183. On jossain määrin vanhanaikaista vertailla näitä säännöksiä unionin toimivaltaan määritellä asteittain yhteinen puolustuspolitiikka [136] samoin kuin yhteisvastuulausekkeeseen, jossa määrätään sotilaallisten voimavarojen käyttöön ottamisesta, jos jokin jäsenvaltioista joutuisi terrori-iskun taikka luonnon tai ihmisen aiheuttaman suuronnettomuuden kohteeksi. [137]

184. Aseviennistä on jatkuvasti annettu säännöksiä [138] ja käyty valituskampanjoita, [139] joten eroista huolimatta ei ole mitään mieltä pyrkiä vapauttamaan maahantuonti siitä jo sinänsä

130 – Tietoa on saatavissa muun ohella Yhdistyneiden Kansakuntien tavanomaisten aseiden rekisteristä (http://disarmament.un.org/UN_REGISTER.NSF), jossa jopa kuvataan valtioiden asevarastot, sekä aseteollisuudesta (http://www.defenseindustrydaily.com).

131 – Garrido Cuenca, N., em. artikkelin s. 231, huomauttaa, että virallinen salaisuus ei lakkaa olemasta sellainen sen perusteella, että joku julkaisee sen salassapitoa turvaavan lainsäädännön vastaisesti. Olen taipuvainen ajattelemaan, että vastaajina olevat jäsenvaltiot ovat suostuneet julkisuuteen verkossa, kun ne eivät ole muuta väittäneet. Vastakkaisen näkemyksen on esittänyt Moreiro González, C. J; em. kirjan s. 202 ja 203, jossa viitataan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen 9.2.1995 antamaan tuomioon asiassa Verening Weekblad Bluf!, jonka mukaan salassa pidettävä tieto menettää luonteensa myöhemmän paljastamisensa seurauksena, koska ”– – la protection de l'information en tant que secret d'État ne se justifiait plus et la retrait de la circulation – – n'apparaissait plus nécessaire pour atteindre le but légitime poursuivi – – ” (45 kohta).

132 – Em. Trombetta S., s. 447–450.

133 – Myös tämä EY 296 artiklasta poikkeamista vähemmän radikaali vaihtoehto voi kohdata vaikeuksia, sillä vaikka aloite on komissiolla, lopullinen päätös kuuluu neuvostolle, jolloin valtiot voivat käyttää mahdollista veto-oikeuttaan.

134 – Erityisesti Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa.

135 – Neuvoston yhteinen toiminta 2004/551/YUTP (EUVL L 245, s. 17). Viraston toimintaan voivat osallistua kaikki jäsenvaltiot Tanskaa lukuun ottamatta, ja sen tehtäviin kuuluvat puolustusmateriaalialan yhteistyön edistäminen ja lujittaminen Euroopassa, neuvoston ja jäsenvaltioiden tukeminen niiden pyrkiessä parantamaan unionin puolustusvoimavaroja kriisinhallinnan alalla ja Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikan tukeminen.

136 – Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen konsolidoidun toisinnon 2 artiklan 4 kohta.

137 – Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen konsolidoidun toisinnon 222 artikla.

138 – Euroopan unionin tasolla: kaksikäyttötuotteiden ja -teknologian vientiä koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta 22.6.2000 annettu neuvoston asetus (EYVL L 159, s. 1); aseiden välityksen valvonnasta 23.6.2003 hyväksytty neuvoston yhteinen kanta 2003/468/YUTP (EUVL L 156, s. 79); tiettyjen sellaisten tavaroiden kaupasta, joita voi käyttää kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoon, kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rankaisemiseen, 27.6.2005 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1236/2005 (EUVL L 200, s. 1); sekä soft law'n osalta vuonna 1998 hyväksytyt aseiden vientiä koskevat Euroopan unionin käytännesäännöt.

139 – Espanjassa 1990-luvun puolivälissä mm. Amnesty Internationalin, Intermón Oxfamin ja Greenpeacen käymällä kampanjalla oli kuvaava iskulause ”Hay secretos que matan” (Salaisuus voi tappaa).

välillisestä ja vähäisestä suojasta, jota yhteisön oikeudessa annetaan tulliliiton kautta. [140]

185. Suvereniteetin siirto eurooppalaiseen kerhoon kuulumisen myötä ei oikeuta Rooman sopimuksessa sen tavoitteiden toteuttamiseksi suunniteltujen mekanismien väkinäistä tai puolueellista tulkintaa.

186. EY 296 artikla voi synnyttää vääriä odotuksia jäsenvaltioissa ja tuleviin laajentumisiin osallistuvissa valtioissa; vaikka siis tätä artiklaa voidaan edelleen täysin soveltaa, yhteisöjen tuomioistuimen ei pidä väistää vastuutaan, vaan sen on rajoitettava tämän määräyksen soveltamisalaa, sillä kysymys on yhteisön oikeuden yhdenmukaisuudesta.

187. Tässä määräyksessä sallittujen toimenpiteiden käsittäminen vapaaseen harkintaan perustuvien, irrallisten ja peruuttamattomien päätösten tuloksiksi unionin puitteissa johtaa eri nopeuksien Eurooppaan, millä viitataan sen oikeussääntöjen sitovuuden osalta sekä sen perusperiaatteiden valitsemiseen à la carte -tyyliin.

188. EY 296 artiklan nojalla ei voida perustella jäsenvaltioiden haluttomuutta paljastaa todellisia puolustusmateriaalimenoja, eikä tämä artikla voi korjata sitä, että liittymissopimuksissa ei ole tätä koskevia määräyksiä; ei voida myöskään epäselvin perustein karttaa luottamuksellisuutta koskevia eurooppalaisia normeja tai vedota tähän artiklaan tapauksissa, joissa turvallisuuteen ei näytä kohdistuvan äärimmäistä uhkaa.

B *EY 307 artikla*

189. Vastaajina olevien jäsenvaltioiden esittämien joidenkin huomautusten mukaan puolustustarvikkeiden toimittajien kanssa tehtyihin sopimuksiin tai kolmansien maiden kanssa allekirjoitettuihin sopimuksiin sisältyvät salassapitomääräykset ovat esteenä tullien kantamiselle.

190. Vaikka näillä varotoimenpiteillä pyritään turvaamaan kauppasopimuksen tehokkuus tai pätevyys, ne riippuvat osapuolten vapaasta tahdosta, joten silloin, kun jäsenvaltio hyväksyy tiettyjen tietojen salaamisen ja vaikeuttaa siten yhteisön oikeuden mukaisten velvoitteidensa täyttämistä, se asettaa nämä ”sopimukset” etusijalle eurooppalaisiin sitoumuksiinsa nähden.

191. Jos tämä yksityinen sopimus olisi tehty ennen valtion liittymistä unioniin, yhteisön oikeuden voimaan saattaminen jättäisi sopimuksen hankalasti lainvastaiseen tilaan.

140 – Valvomalla omien varojen säännönmukaisuutta.

192. Kansainvälisten sopimusten osalta EY 307 artiklassa edellytetään ensinnäkin kysymyksessä olevan sopimuksen yksilöintiä sen selvittämiseksi, milloin sopimus on tehty, mikä sen sisältö on ja ovatko sen määräykset yhteensopivia unionin oikeusjärjestyksen kanssa.

193. Niin luottamuksellisia sopimuksia, että ne estävät tullivelvoitteiden täyttämisen ja johtavat EY 307 artiklan soveltamatta jättämiseen, ei voida tehdä. [141]

194. Vaikka yhteisöjen tuomioistuin on väliaikaisesti hyväksynyt kahdenvälisen sopimuksen ensisijaisuuden, [142] se on nopeasti huomauttanut, [143] että määräyksessä annetaan kolmansille valtioille ”oikeuksia”, samalla kun jäsenvaltioille asetetaan ”velvollisuuksia” siten, että niiden on luovuttava aikaisemmassa sopimuksessa annettuihin oikeuksiin vetoamisesta silloin, kun uudessa sopimuksessa näin edellytetään.

195. Määräykseen sisältyvä pacta sunt servanda -periaate ei suojele haluttomia valtioita, sillä ne velvoitetaan käyttämään ”kaikkia aiheellisia keinoja todettujen ristiriitojen poistamiseksi”. Esillä olevien oikeudenkäyntien vastaajien huomautuksissa ei ole havaittavissa minkäänlaista pyrkimystä poistaa mahdollisia ristiriitaisuuksia, mikä osaltaan myötävaikuttaa perustelun hylkäämiseen.

196. Ruotsin kuningaskunta oli erityisen aktiivinen istunnossa väittäessään sitkeästi, että joihinkin kahdenvälisiin yhteistyösopimuksiin [144] sisällytetään ostajalle asetettu velvollisuus olla toimittamatta minkäänlaisia tietoja hankinnasta ilman myyjän tai tavarantoimittajan suostumusta. Mielestäni tällä väitteellä yhteisön oikeuden noudattaminen jätetään kolmansien osapuolten käsiin, olivatpa ne sitten valtioita, yksityisiä elimiä tai yrityksiä.

*C Perusteltu luottamus*

197. Suomea ja Ruotsia lukuun ottamatta kaikki muut vastaajina olevat valtiot ovat väittäneet kirjelmissään, että komission kanta esillä olevissa asioissa loukkaa luottamuksensuojan periaatetta.

141 – Sen vaikutuksia on kommentoinut laajasti Stoffel Vallotton N., ”Las relaciones entre el derecho internacional y el derecho comunitario en el marco del artículo 307 CE: convenios de Estados miembros con terceros Estados anteriores a su adhesión a la UE: nuevas consideraciones sobre su limitada primacía” julkaisussa *Revista de Derecho Comunitario Europeo*, nro 22, Madrid, syys–joulukuu 2005, s. 843–890.

142 – Asia C-216/01, Budejovicky Budvar, tuomio 18.11.2003 (Kok., s. I-13617).

143 – Asia 10/61, komissio v. Italia, tuomio 27.2.1962 (Kok., s. 1).

144 – Näiden sopimusten päivämäärää ei ole esitetty, mikä estää turvautumasta EY 307 artiklaan, jonka huomioon ottaminen edellyttää, että sopimukset on tehty ennen valtion liittymistä yhteisöön.

198. Kanteita edeltävän vaiheen osalta on todettava, että komissio on aikaa sitten käynyt neuvotteluja Saksan, Italian ja Kreikan kanssa; näiden valtioiden hallitukset viittaavat nyt näihin neuvotteluihin vedotakseen komission tuolloin osoittaman passiivisuuden vuoksi syntyneeseen varmuuteen, joka on saanut ne ajattelemaan, ettei jäsenyysvelvoitteita ole jätetty noudattamatta.

199. Myös Tanska tekee selkoa näistä yhteyksistä ja vuosien 1984 ja 1985 jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevista asioista ja lisää, että koska yhteisöjen tuomioistuimessa ei nostettu yhtään kannetta, valtioissa syntyi olettama siitä, että komissio oli hiljaisesti hyväksynyt puolustustarvikkeiden tuonnin vapauttamisen tulleista.

200. Luottamuksensuojan periaate rajoittaa hallintotoimien purkamista yksityisten oikeussubjektien suojaamiseksi suhteessa julkiseen valtaan. [145]

201. Tämä periaate edistää oikeusvarmuuden henkeä, jolloin voidaan toimia menettelytavan syyt ja seuraukset tuntien ja saada aikaan varmuuden ilmapiiri, [146] ja tämä periaate on erityisen tärkeä taloudellisten suhteiden alalla. [147]

202. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä [148] luottamuksensuojan periaatetta on luonnehdittu ”yhteisön perusperiaatteeksi”, [149] sille on annettu tehokas vaikutus taannehtivasti tai välittömästi sovellettavien oikeussääntöjen osalta [150] ja sen perusteella oikeussäännön kohteena oleva henkilö on puolestaan saanut säilyttää aikaisemman tilanteensa, kun hän on hallinnon toiminnan perusteella uskonut tilanteen pysyvän muuttumattomana. [151]

203. Jotta perusteltu luottamus tarjoaisi suojaa kansalaiselle, [152] tämän on tukeuduttava ulkoisiin merkkeihin eikä pelkkiin

145 – Asia 74/74, CNTA, tuomio 14.5.1975 (Kok., s. 533, Kok. Ep. II, s. 469).

146 – Zielinski, A., ”La stabilité du droit, élément essentiel de l’État de droit”, teoksessa VV.AA., *L’État de droit et la securité juridique, Institut de Sciences Juridiques*, CNRS, Pariisi-Varsova, 1996, s. 83–.

147 – Sharpston, E., ”Legitimate Expectations and Economic Reality”, julkaisussa *European Law Review*, 1990, s. 103.

148 – Tämän oikeuskäytännön systemaattisesta analyysista ks. Papadopoulu, R.É., *Principes généraux du droit et droit communautaire (origines et concrétisation)*, Bryssel, 1996.

149 – Asia 84/78, Tomadini, tuomio 16.5.1979 (Kok., s. 1801) ja asia 112/80, Dürbeck, tuomio 5.5.1981 (Kok., s. 1095).

150 – Puissochet J. P., ”Vous avez dit confiance légitime?”, teoksessa *L’État de Droit* (*Mélanges en l’honneur de Guy Braibant)*, Dalloz, Pariisi, 1996, s. 585.

151 – Periaatetta on kehitetty ensimmäisiä kertoja seuraavissa tuomioissa: asia 111/63, Lemmerz-Werke, tuomio 13.7.1965 (Kok., s. 835) ja asia 81/72, komissio v. neuvosto, tuomio 5.6.1973 (Kok., s. 575).

152 – García de Enterría E., ”El principio de protección de la confianza legítima como supuesto título justificativo”, julkaisussa Revista de Administración Pública, nro 159, syys–joulukuu, 2002, s. 178, kommentoi tätä periaatetta koskevaa Espanjan perustuslakituomioistuimen oikeuskäytäntöä, joka tukeutuu kansalaisen kohtuullisen perusteltuihin odotuksiin siitä, että julkinen valta soveltaa lakia määrätyllä tavalla.

subjektiivisiin arveluihin tai vakaumuksiin; [153] ja arvioitaessa esillä olevia intressejä sen henkilön näkemyksen, joka on perustellusti luottanut hallinnon toimintaan, on oltava tämän suojan arvoinen. [154]

204. Kuten voidaan helposti arvata, siihen vetoaminen ei saa esillä olevissa asioissa myönteistä vastaanottoa.

205. Yhteisöjen tuomioistuin on toistuvasti katsonut, että komissiolla on ehdoton vapaus päättää, onko jäsenvaltio tarkoituksenmukaista haastaa oikeuteen, mikä käsittää myös kanteen nostamisen ajankohdan valinnan, [155] eikä sille ole asetettu minkäänlaista määräaikaa.

206. Lisäksi perusteltu luottamus rajoittaa sitä poikkeuksellista mahdollisuutta, että yhteisön toimen voimaantulo vahvistetaan sen julkaisemista aikaisemmalle päivämäärälle, [156] mutta vastaajat vetoavat tähän väitteeseen käänteisesti välttääkseen asetusta N:o 150/2003 edeltäneen oikeudellisen tilanteen seuraukset.

207. Näin ollen olisi ehkä asianmukaisempaa luonnehtia niitä komission omiksi toimiksi [157] sen väitteen tueksi, että komissio on luopunut vaatimuksistaan.

208. Tämäkään lähestymistapa ei kuitenkaan ole menestyksekäs, sillä komissio on asetusta N:o 150/2003 koskeneiden neuvottelujen aikana antamassaan ilmoituksessa [158] esittänyt vakaan aikomuksensa olla luopumatta niiden tullien kantamisesta, jotka olisi pitänyt suorittaa, ja varannut itselleen oikeuden ryhtyä tältä osin tarvittaviin toimenpiteisiin.

209. Ei voida myöskään päätellä komission antaneen tällaista suostumusta tätä aiemman ajanjakson osalta, sillä jo vuonna 1988 se laati tullisuspensiota koskevan ehdotuksen, jonka toteutuminen osittain epäonnistui sen vuoksi, että jäsenvaltioilla oli vaikeuksia päästä yhteisymmärrykseen.

153 – Yhdistetyt asiat C-13/92–C-16/92, Driessen ym., tuomio 5.10.1993 (Kok., s. I-4751).

154 – Muut intressit saattavat jäädä taka-alalle, kuten voidaan päätellä asiassa C-183/95, Affish, 17.7.1997 annetusta tuomiosta (Kok., s. I-4315).

155 – Asia C-317/92, komissio v. Saksa, tuomio 1.6.1994 (Kok., s. I-2039); asia C-35/96, komissio v. Italia, tuomio 18.6.1998 (Kok., s. I-3851) ja asia C-333/99, komissio v. Ranska, tuomio 1.2.2001 (Kok., s. I-1025).

156 – Asia C-368/89, Crispoltoni, tuomio 11.7.1991 (Kok., s. I-3695) ja yhdistetyt asiat C-487/01 ja C-7/02, Gemeente Leusden ja Holin Groep, tuomio 29.4.2004 (Kok., s. I-5337).

157 – Kuten Saksa tekee vastineensa 83 kohdassa vedotessaan venire contra factum propium -periaatteen loukkaamiseen.

158 – Pysyvien edustajien 20.12.2002 pidetystä kokouksesta 21.12.2002 laadittu komission pääsihteeristön asiakirja nro SI 2002, kohta X.

210. Joka tapauksessa on todettava, että asetus N:o 150/2003 ei sisällä taannehtivia säännöksiä, minkä valtiot itsekin myöntävät, sillä ne eivät ole kiistäneet asiaa.

211. Jotkin valtiot väittävät, että perustellun luottamuksen nojalla tuomion vaikutukset on rajattava ajallisesti, [159] mutta kuten olen selostanut, yhteisöjen tuomioistuimen asiana ei ole lausua tuomitsemansa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen taloudellisista seurauksista.

212. Tämä ajallisten vaikutusten rajoittaminen ei tule kysymykseen, sillä se edellyttää poikkeuksellisuutta; [160] jos jäsenyysvelvoitteita todetaan jätetyn noudattamatta, valtioille ei aiheutuisi vakavia taloudellisia seurauksia, minkä lisäksi on pidettävä mielessä se erikoinen piirre, että kysymyksessä olevissa tapauksissa asetuksen N:o 1150/2000 7 artiklan 2 kohdassa säädetään rajoituksesta, sillä tarkistusten tekeminen on kielletty yli kolmen vuoden kuluttua vaatimuksen esittämisestä.

159 – Italian mukaan siitä lähtien, kun se sai komission kirjeet, tai toissijaisesti em. asiassa komissio v. Espanja 16.9.1999 annetusta tuomiosta lähtien; Ruotsi vaati istunnossa, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa asiassa annettavan tuomion ajalliset vaikutukset rajataan viivästyskorkojen osalta koskemaan tuomion jälkeistä aikaa, mitä myös Suomi vaati vastineessaan.

160 – Asia C-204/03, komissio v. Espanja, tuomio 6.10.2005 (Kok., s. I-8389, 29 kohta).

213. Oikeudenkäyntiväitteiden ja valtioiden esittämien aineellisten perustelujen hylkäämisen sekä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevien objektiivisten seikkojen olemassaolon perusteella kaikki seitsemän kannetta on hyväksyttävä.

## VII Oikeudenkäyntikulut

214. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on – kuten kaikissa näissä asioissa – sitä vaatinut, ja koska komission nostamat kanteet on hyväksytty, vastaajat on kussakin asiassa velvoitettava korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut.

215. Kyseisen säännöksen 4 kohdan mukaan kussakin asiassa väliintulijoina olevat jäsenvaltiot vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

## VIII Ratkaisuehdotus

216. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

1) toteaa, että Suomen tasavalta (asia C-284/05), Ruotsin kuningaskunta (asia C-294/05), Saksan liittotasavalta (asia C-372/05), Italian tasavalta (asia C-239/06), Helleenien tasavalta (asia C-409/05) ja Tanskan kuningaskunta (asia C-461/05) eivät ole noudattaneet EY 26 artiklan, yhteisön tullikoodeksin 20 artiklan ja asetusten N:o 1552/89 ja N:o 1150/2000 2, 9, 10 ja 11 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska ne eivät ole todenneet yhteisöjen omia varoja eivätkä maksaneet viivästyskorkoja, kun ne eivät ole puolustustarvikkeiden tuonnin yhteydessä asettaneet näitä varoja säädetyssä ajassa komission käyttöön

2) toteaa, että Ruotsin kuningaskunta (asia C-294/05) ja Italian tasavalta (asia C-387/05) eivät ole noudattaneet EY 26 artiklan, yhteisön tullikoodeksin 20 artiklan ja asetusten N:o 1552/89 ja N:o 1150/2000 2, 9, 10 ja 11 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska ne eivät ole todenneet yhteisöjen omia varoja eivätkä maksaneet viivästyskorkoja, kun ne eivät ole kaksikäyttötuotteiden tuonnin yhteydessä asettaneet näitä varoja säädetyssä ajassa komission käyttöön

3) velvoittaa Suomen tasavallan asiassa C-284/05, Ruotsin kuningaskunnan asiassa C-294/05, Saksan liittotasavallan asiassa C-372/05, Italian tasavallan asioissa

C-387/05 ja C-239/06, Helleenien tasavallan asiassa C-409/05 ja Tanskan kuningaskunnan asiassa C-461/05 korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

4) Kussakin asiassa väliintulijoina olevat jäsenvaltiot vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.